

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

DOĞAN KARDEŞ ■ SEÇME ŞİİRLER

Sabahattin Kudret Aksal *Ne Tuhaf*

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Yapı Kredi Yayınları

NE TUHAF
Seçme Şiirler

•

Sabahattin Kudret Aksal

*Sabahattin Kudret Aksal'ın
YKY'deki kitapları:*

Batık Kent (son şiirleri, 1993)
Gazoz Ağacı ve Diğer Öyküler (1994, 2005)
Şiirler (1938-1993) (1995, 2008)
Denemeler, Konuşmalar (1998)
Oyunlar (1998)
Yazılar, Yanıtlar (2018)

Doğan Kardeş

Saatler - Seçme Öyküler (2013)
Ne Tuhaf - Seçme Şiirler (2014)

SABAHATTİN KUDRET AKSAL

Ne Tuhaf

Seçme Şiirler

Hazırlayan
Selahattin Özpallabıyıklar

YAPI KREDİ YAYINLARI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Yapı Kredi Yayınları - 4163
Doğan Kardeş - 577
—ilkgençlik—

Ne Tuhaf - Seçme Şiirler / Sabahattin Kudret Aksal
Hazırlayan: Selahattin Özpabıyıklar

Düzeltili: Filiz Özkan

Kapak tasarımı: Nahide Dikel

Baskı: Elma Basım Yayın İletişim Hizmetleri San. Tic. Ltd. Şti.
Tevfikbey Mah. Halkalı Cad. No: 162/7
Küçükçekmece / İstanbul
Tel: 0212 697 30 30
Sertifika No: 12058

1. baskı: İstanbul, Temmuz 2014
3. baskı: İstanbul, Şubat 2019
ISBN 978-975-08-2987-1

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2014
Sertifika No: 12334

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İÇİNDEKİLER

Yalın ve Ürpertici • 11

Biri Var ki • 15

Baca • 15

Park • 15

Şarkılı Kahve • 16

Gemi Direkleri • 16

Ne Tuhaf • 16

Giden • 17

Aile • 18

1939 Yazı • 19

Okul Dışı • 21

Deniz Kokusu • 21

Tomurcuk • 22

Elinle • 22

Öykü • 23

Çekirdek • 27

Durmadan • 29

Eşik • 29

Kervan • 30

Ayna • 32

Mavimsi Zaman • 33

Şiir • 36

Bu Sağanakta • 37
Yedikçe • 38
Ölü • 40
Çaba • 40
Uykusuzluk • 40
Penceremde • 40
Kapıdan Çıkar Çıkmaz • 40
Tutsak • 41
Ağaç Deniz Köpek • 42
Aşama • 42
Geceyi Yemek • 42
Bir Ölünün Odası • 42
Çayır • 43
Çizgi • 43
Sürücüler • 45
Şiir • 45
Tekdüze • 46
Ağaç Gibi • 47
Sisyphos • 48
Yitik Zaman • 49
Güz Akşamında Erkek • 50
Güz Akşamında Kadın • 50
Güz Akşamında Çocuk • 51
Der ki Size • 51
İkimiz • 52
Yeşeren Otlar • 52
Yazlar • 52
Kahvede Satıcı Çocuk • 53
Değişmez Bıçımı • 53
Sürekle • 53
Ronsard'dan Esinlenme • 54
Ey Doğa • 54
Komşu • 55
Uykusuzluk • 55

Yol Boyunca Satıcı Çocuk • 56
Hasta • 56
Zamanlar • 57
Geceye Dek • 63
Geç Saatte • 63
Çocuk • 63
Yeni Baştan • 63
Ölü • 64
Konuk • 64
Sabah • 64
Çocuk • 64
Yıldızlar • 64
Sandık • 65
Yaz Sonuna Doğru Akşamlar • 65
Çoban • 65
Kediler • 65
Bulutlar • 65
Şiir Kitapları • 66
Simge • 66
Sofra • 66
Yokluk • 66
Uzak • 66
Yalnızlık Bir Döşekse • 67
Uykumda • 67
Bir Hayvanın Yalnızlığı • 67
Ölü • 68
Görünüm • 68
Ovada • 68
Ağaçları Giydirmek • 68
Bir Eskiciyle • 69
Kızlar • 69
Geceyle Gündüz • 70
Gökler • 70
Ben miydim O • 74

Yaz • 75
Fesleğenler • 75
Dinozor • 75
Çavalyeler • 75
Bir Düş • 76
Buluşma • 76
Gök • 76
Bir Geceden • 77
Uzanış • 78
Sözcükler • 78
Bir İmdir Şiir • 78
Bu Sabah • 78
Kitap • 79
Göz • 79
Ses • 79
Gitmek • 79
Nesne • 80
Haritalar • 80
Yalnızlık • 80
Yaşam • 80
Bir Ölüyü Anımsamak • 80
Yaz ve Çocuk • 81
Bir Karanfil Koyuyor Masaya • 82
Çobanlar • 83
Bakmak • 84
Yüzükoyun • 85
Sabahlardı • 85
Yolculuğa Çıkarken • 85
Yunuslar • 86
Şiirin Yolu • 87
Bir Yaz Gününde Büyük Bir İhlamur Ağacının Altında Kitap Okuyan Kadın • 87
Güller ve Gömütlükler • 87
Ölü Ozan • 87

Sözcük ve Ozan • 88	
Şamdanlı Gece • 88	
Hattat Yâkut el-Mustasîmi • 88	
Şiir Üstüne Notlar • 89	
Şiirden • 93	
Batık Kent Kuşlar Köpükler • 94	
Gemi • 95	
Gezi 1 • 96	
Gezi 2 • 97	
Şiir Üstüne Düşünce • 98	
Güzellik • 99	
Yaşarken • 99	
Evler ki • 100	
Yazlar • 101	
Güzler ve Yağmurlar • 101	
Dönüşüm • 102	
Konuşu • 102	
Saat • 103	
Geçmiş Zaman Duygulanımları • 103	
Size Gelirken • 105	
Ölmekse • 106	
Hep Ağaçlara • 106	
Yalnız • 107	
Söylen ve Zaman • 107	
Gece • 108	
Ayna • 108	
Çocuk • 108	
Sanrı • 109	
Sokağa Çık • 109	
Yaşamak • 110	
Ağacı Değiştirmek • 110	
Bir Zamandan Notlar • 111	
Yazarak • 112	
Her Gün • 113	

Bir Daha Yazarak •	113
Her Şey •	114
Simgeler •	115
Şiir Yazıyor •	115
Şiir Bir Çıngıraktır •	115
Bir Şiir Öncesinde Yaz Boz Tahtası •	116
Yaz Gecesi Balkonda Oturanlar •	117
Yeryüzü •	117
Sabahattin Kudret Aksal Biyografisi •	118
Şiirlerin Yer Aldığı Kitaplar •	121

Yalın ve Ürpertici

Hayat çok tuhaf: 1977 ya da 1978 yılında, yani 35-36 yıl önce, 22-23 yaşlarında ve henüz hiçbir şey yazmamış, hiçbir şey çevirmemiş, hiçbir kitabın editörü olmamış, sadece okuyan, çok okuyan, hep okuyan bir delikanlı, Kadıköy'de Akmar Pasajı'nın (o zaman da adı aynı mıydı?) postane tarafındaki kapısının bitişiğindeki Anadolu Kiraathanesi'nde (üstü Anadolu Otel'i'ydi yanılmıyorsam ve daha yaşarken adı silinen, öldükten sonra da el birliğiyle unutulmuş şair ve romancı İlhami Bekir Tez orada kalırdı) şair, öykücü, oyun yazarı ve denemeci Sabahattin Kudret Aksal'la tanıştığında, daha doğrusu kendini ona (biraz da zorla) tanıttığında, yıllar sonra Aksal'ın şiirlerinin, öykülerinin ve denemelerinin editörlüğünü yapacağını bilemezdi kuşkusuz. Tabii ki şu anda sunuşunu okumakta olduğunuz bu seçme şiirler kitabını hazırlayacağını da. Ama, galiba, dedikleri doğru: "Olmaz olmaz deme, olmaz olmaz."

O gün orada beni herhalde en az bir saat boyunca sabırla dinleyen Sabahattin Kudret, 1920 doğumlu olduğuna göre, şimdiki yaşımdan biraz daha gençmiş. Hep o günkü gibi hatırlayacağım: Karşısındakini içten bir dikkatle dinleyen, (asık suratlı değil güvenilir anlamında) ciddi bir adam.

Sabahattin Kudret Aksal'ı bir daha görme, dolayısıyla insan olarak daha iyi tanıma şansım olmadı. Ama 1993'te, ölümünden birkaç ay sonra, son günlerinde yayına hazırlayıp bıraktığı son şiir dosyası *Batık Kent*'in editörlüğünü yaptım. Sonra art arda öykü ve deneme kitaplarının... Böylece onu şair, öykücü ve denemeci olarak iyice tanıma fırsatım oldu.

Aksal, içinde bulunduğu şairler kuşağının pek çok üyesi gibi, şiir dışı alanlarda da kayda değer başarı gösterenlerden: Dile gösterdiği özeni, karakter çözümlemelerindeki titizliği ilk öyküsünden son öyküsüne kadar korumuş bir öykücü; oyunları tiyatronun hem profesyonellerinin hem de seyircisinin büyük ilgisini çekmiş, kültleşmiş bir oyun yazarı; aldığı felsefe eğitiminin hakkını veren yazıları aradan geçen bunca yıla rağmen hâlâ okunabilecek nitelikte bir denemeci.

Ama en önce şair. Sayıları 700'e yaklaşan şiirleri arasından seçilip bu kitapta yer alan şiirler, en güçbeğenir okuyucuyu bile onun bütün ömrünü kaplayan şiir çabasının kalitesine itiraz kabul etmez bir biçimde ikna edecek yeterliktedir sanıyorum.

Aksal'ın şiiri konusundaki temel değerlendirmeleri kitabın sonunda yer alan biyografisinde bulabilirsiniz. Ama, onun dil ve yazım konusunda kendisini sürekli yenilediğini söylemeden geçemeyeceğim. Bu kitapta yer alan şiirleri seçmek için Arif Yılmaz'ın notlarla yayına hazırladığı *Şiirler* (1938-1993) kitabını tararken bu gerçeği bir kez daha gördüm: Aksal, kitaplarının her yeni basımında hem tek tek şiirlerde hem de kitapların düzeninde sürekli değişiklik ve yenilikler yapmıştı. Burada her şiirin Aksal'ın onayından geçmiş son hali yer alıyor.

Bu kitabın adı, Aksal'ın ömrü boyunca titizlikle koruyup sürdüreceği şiir anlayışının, değiş yerindeyse "poetika"sının en özlü ifadesi olan "Ne Tuhaf" şiirinden geliyor. 1938'de çıkan ilk şiiri "Biri Var ki" ile açılan kitap, "Baca" ve "Park" gibi yayımlandıklarından beri antolojilerin değişmez konukları olan

ilk şiirlerin ardından, şairin her dönemini yetkinlikle temsil eden şiirlerle sürüyor, ölümünden kısa bir süre sonra yayımlanan son iki şiirinden biri olan “Yeryüzü” ile kapanıyor.

Sabahattin Kudret’le tanıştığım sırada, başta da söylediğim gibi, ileride bir gün bu kitabı hazırlayacağım elbette aklıma gelmezdi, gelmemiştir. Ama bu dizi başladığından beri bu kitaba da sıra gelmesini heyecanla bekliyordum. Şimdi artık gönül rahatlığıyla söyleyebilirim: Beklediğime değdi. Her şeyden önce, bu ilk bakışta yalın ama derinliklerine bakıldığında ürpertici şiirleri birkaç kez daha okumuş oldum. Umarım genç okurların da okuduğuna değer...

Selahattin Özpabalıyıklar
22 Haziran 2014, Tatavla

BİRİ VAR Kİ

Biri var ki durmadan beni arar
Biri var ki mevsimlerdir beklerim

Biri var ki açmamış bir bahar
Göklerimde yıldız içimde sır

Biri var ki bahtı bende yaşar
Benim çiçeklerim açar onda

Bende musiki bende dünyalar
Biri uzakların uzağında

Biri var ki içimde sayıklar
Denizlerde kayıp ülkeleri

BACA

Ne bitmez şarkın var
Baca
Bütün gün tütersin

PARK

Alabildiğine canı sıkılan bir adam
Her gün
Parkta uyuyor

ŞARKILI KAHVE

Bu şehrin şarkılı kahvesi
Denize yakındır
Her gece o
Şarkı söyler
Saçında bir beyaz karanfil

GEMİ DİREKLERİ

Hâlâ gemi direklerinden mi bahsedeceğim
Türküsünü mü söyleyeceğim
Tayfaların ve denizin
Bilseniz ki ben
Bir apartmanlar şehrinde yaşarım
Ömrümde bir defa olsun
Bir sabah ansızın
Denize açılmadım

NE TUHAF

Ne tuhaf ömrümün sonuna kadar
Kelimelerle yaşamam

Ağaçtan çok ağaç sözünü
Denizden çok deniz sözünü sevmem

Halbuki bir sabah erken uyanınca
Balkona çıkmak da güzel

GİDEN

Haliç kıyısındaki evde
Dört çocuklu ailenin
Hali yamandı
Geçen gün misafirliğe gittiğimde

Gerçi evlerinin önü deniz
Deniz değil kirli su
Çocukların yüzüne baktım
Ne bet kalmış ne beniz

Çalışıyor her biri bir işte
Ellerine geçen ne
Geçen de gidiyor eve ekmeğe
Ne üstte var ne başta

Küçük bir halıları vardı eskiden
Dururdu odanın ortasında
Görmedim bu kere
Sade o mu giden

Bir şey uçmuş gitmiş yüzlerinden
İnsanı yaşamaya bağlayan bir şey
İnsanı umutlu eden güzel eden
İnsanı insan eden

AİLE

Saatin onbiri çalmasından sonraydı
Gördüm ev halkının dağıldığını birer birer
Bilmem soyunmaya mı gittiler
Bir zaman sonra hepsi uykudaydı

Baba yaşamadaydı geçmiş zamanı
Bir pencere açık dururdu düşüncesinde
Bir kadın eşsiz elbisesinin içinde
Ne uzun zaman sevmiştii onu

Çocuklarının derdindeydi anne
Biricik umudu çocuklarının
Çekirdeğı değıl mi onlar dünyanın
Dalmıştı bir derin uykuya öylesine

Yaşanacak bir anın sevincinde genç kız
Balkonundan uzanır gibi sarktı yatağından
Gülümsedi durdu yarı karanlık dünyasından
Başına gelecek cümle aşktan habersiz

Evin erkek oğıluna gelince
Bir çemberin peşinde buldum onu
Gelmez zannederek bu koşmanın sonu
Yaşadı bir oyunu kaderince

Hepsi iyiydi iyi ve rahat
Bir aileydiler koynunda gecenin
Kalplerinde asılı duran bir bilmecenin
Anahtarını almış götürüyordu bir at

1939 YAZI

1939 yazı ne güzeldi
Ne sıcaktı şehrin dışındaki evimiz
Aşkla dolu günlerimiz
Hep o mevsimde geçti

Hep o mevsimde yıldızlara
Yaşanan zamana selam
Ekine ve denize
Sokakları dolduran insanlara

Günler onlar aydınlık iyi
Geçip gittiler birden
Sonsuz bir kuşağın içinde
Her şeyin aşka benzediği

Evin en büyük odasında yatardık
Annem kızkardeşim ben yazın
Türlü üzüntüyü tanımaksızın
Huzurla yaşırdık

Tam kendisiydi yaşamının
Penceremden odama dolan ılık
Henüz tadını almaya başlamıştık
Suyun ağacın rüzgârın

Kitaplarım masam elbisem
Sessizlik içinde yatağımın örtüsü
Sonsuz şarkısında gökyüzü
Çılgınlığında bahçemizdeki badem

>

Bir de ılık almak sevdası
Aramızda almış yürümüştü
Babam o yaz ölmüştü
O yaza rastlar kardeşimin nişanlanması

Gene o yaz içinde
İlk olarak işe girmiştim
Gönlümün olanca gücüyle yaşamıştım
Kasabamızın parkında kahvesinde

O güzelliğı dillerde gezen kız
Ayrı durulur mu bunca yıl ondan
Nasıl yanmıştık arkasından
O sevgililerin sevgilisi mahallemizde bıraktığımız

Değmiş gibi bir sihirbaz eli
Her şey değişiverdi bir anda
İşte orda geriye dönölmez bir zamanda
Çağlarımın en güzeli

Bende bugün hatıra olarak ne varsa
O yaza ait hepsi
Sıcak günler ve buğday kokusu
O yazdan kalma

OKUL DIŞI

Bakın Şimdi Őu sayacağım Őeylerin
Okulu yok
Gökyüzünde rastgele bir bulut parçası için
Körükörüne tutkunluđun
Ağacın birine durup dururken abayı yakmanın
Sigara içmekten
Kibrit çıkmaktan alacağınız keyfin
Okulu yok
Yaz geceleri cırcırböceklerini
Dinlemeyi bilmenin de okulu yok
Okulu yok ekmeđi peyniri domatesi
Küçümsememenin
Sözün sazin oyanın yazmanın
Halisini seçmenin
Daha buna benzer nice
Nice Şeyin okulu yok
AŞkın inancın insanlığın okulu yok
Ama dilerseniz hepsini öğrenebilirsiniz
Biraz çaba
Yeter

DENİZ KOKUSU

Günün denizde geçti
Bir tutam olsun kokusundan
Alp da evine götürdün mü

TOMURCUK

Vazgeçmededir aşkın güzelliği
Boy atarken alabildiğine gür
Düzlerde ırmaklar örneği yürür
Yeşerirken ak bademin çiçeği

Güzelliği vazgeçmededir aşkın
Dur kapısında bu masal ülkenin
Suyun ışığı kokusu yeşilin
Bırak bir deli tomurcukta kalsın

Aşkın güzelliği vazgeçmededir
Bilmediğin suların yaman dibi
Başında ilkyazın ağaçlar gibi
Bir gün daha beter büyük güçlenir

ELİNLE

Seninle sabahların aydınlığı otların ışıyışı seninle
Sonsuzlukla arınmış ovada çığlıkları koşup giden atların
Krimi pasımı suyu sabunu bol bir teknede yudun yıkadın
Aldın kaba doğayı düzenledin yeni baştan bir güzel elinle

Su kuşlarıyla allı pullu donanma fenerleriyle ardıçlarla
Bezedin düşsel gelinler örneği bir boydan öbür boya evreni
Adım atmak yeniydi seninle uyumak uyanmak solumak yeni
Mutlulukların çiçek açan denizi göz gördüğünce giden tarla

Kanat vurur başının üstünde döner durmadan bir mavi güvercin
Aydınlığında gecemin boy atan yabani bitkilerime azık
Yaşantımı sürdürme gücüm benim günüme geceme düşen ışık
Özgürlük dileğim kara ağaçlar değin köklü ölüm isteğim

ÖYKÜ

Bir kaygılı yolculukta yıllar yılı
Sürüklendim acıyla başım dönerdi
Görünürdü ırak ışıklı mut ili
Suların dibinde karanlık tuz tadı

İteleyen neydi yelken el yordamı
Küf yosunlardan maden çıkarmak için
Giderdim üstümde sancılı gök damı
Uçan kadırga bitimine bulmanın

Adım sanım yok kirli sularda bitik
Düş denizlerinde barıksız tekne
Bir alan akla kara tüm beklenmedik
Soruydu acun taş toprak ne bitki ne

Yüzücüydüm duraksız gözü sonsuzda
Güneşli sallantısında mavilerin
Kovalarım kaçır bir nokta usumda
Tırmandım yokuşlarına denizlerin

Islatırdı kara yağmurlar gövdemi
Gerçekle at başı koştum gittim düşle
Aydınlanırdım sudan çıkan değirmi
Kurulanırdım sonra birden güneşle

Bir yerde bir şey var bir yerde bilmenin
Tadı kolay geçilmez diz boyu balçık
Tutsağı ormanın boz ayılara in
Bir vuruşta ne var ne yok çözen bıçak

>

Giderdim gene de önüm ardım zorluk
Işıkla yıkanmış kuşların ılığı
Bir bakarsın kömürden kara ortalık
Bir bakarsın ötesi usun ak sıvı

Yeniden düşünceye düzene çağrı
Kavşağında azgın boy atmış suların
Bir gelincik gördüm atkestaneleri
Beslenmişti kanıyla balinaların

Koşardı gördüm dibinde denizlerin
Bir alabalık kayalardan aşağı
Elinde sevilerin özgürlüklerin
Bilinmeyene özlemlerin bayrağı

Mavilikte günle birlikte ağaran
Sesti midye denizanaları koku
Su yüzünde güneşlerle doğan batan
Işıkla gölgeden örülmüştü doku

Delice çektim gittim güçle atıldım
Deniz ağaçları sarardı çevremi
Yemyeşil acılı bir ortamda kaldım
Bezenmiş ışıkla serüvenci gemi

Adına doğayı kavramı kurmanın
Yürürdüm yönüm yörem yıldızlı gece
Gündüz gittim cümbüşünde aydınlığın
Mamutlardan bu yana çağlar boyunca

Gelişti yaban büyüdü bir mor çiçek
Kıl ayırımında uyuyup uyanmanın
Gelişti duygu gelişti us giderek
Gelişti birden beşiğinde suların

İlk uygarlıklardan eklenmiş ucuca
Dalgada devinektim bir yere vardım
Sonra bıraktım gittim korkusuzca
Bir adım daha ötesine bir adım

Hep oydu bitmeyen bir türlü bitmeyen
Soluk soluğa kovalanan bir deniz
Kurulu sayısız hayvandan bitkiden
Hep öyle diri bir başına uykusuz

Bir teraziydi elimde varlık yokluk
Ne başı var ne sonu su ülkesinde
Elim ayağım buz kesmiş benzim uçuk
Tek kişi tanyerinin görüntüsünde

Giderdim önümde cayılmaz bir erek
Bugünden yarına daha güçlü diri
Bir anıt kurmak bir yere bir taş dikmek
Yaşanmıştan geleceklere bildiri

Sorunlar da çaba bilgiler de çaba
Suya vurmuş ölü balıkları sevmek
Usun da duygunun da yolu tüm sapa
Bir yerde de bakarsın güneşlerden ak

>

Sürdüm deniz tarlasını ektim biçtim
Çatışmaydı uzayla süreyle savaş
Bir dar kapıdan tutkulu geçtim gittim
Balıkçıl sürüleriyle sarmaş dolaş

Çiy tanesiydim boşlukta ışık hızı
Binicisi düş şaşmaz ölçünün atı
Dalgadan dalgaya parıltının özü
Bir kaynakta yıkandım olanak adı

Duyguda us oldum duygu oldum usta
Aydınlık topladım doldurdum torbamu
Gecenin bir yerinde açan çiçekte
Aşılmaz düzendim güzellik kavramı

ÇEKİRDEK

Kaptan basıp gidelim artık demir al
Gör arkamızdan itecek bizi dalga
Martı belki bulut çekecek bizi bil
Güneşte pul pul bir aydınlığa dal
Kıyıda kalsın kir pas kıyıda kavgâ
Su çekti bir kez durulur gibi değil

Önce açılalım şamandıralara
Bağlı teknelerin arasından bir bir
Direk ormanından midye kokusundan
Değinin kol gezen yırtıcı kuşlara
Duyduğumuz gemici türküleridir
Oynak ya da durgun gün gece durmadan

Görelim tanyerinin ağardığını
Gökyüzüyle birleştiği yerde suyun
Bağırılım bak işte uzakta ada
Yoğun bitkilerle çevrili dört yanı
Nemli bir sıcak derimizde yapışkan
Düş gücüm görün şöyle biraz kımılâ

Hadi kaptan hadi emektar büyücü
Açığa vurduk dümenin başına geç
Yelkeni nasıl bilersen öyle kullan
Sende gerçeği değiştirmenin gücü
Bellediğimiz çizginin dışına kaç
Gel bilinmeyenin kapısına dayan

>

Deniz bu yüzünü gördüğün derinlik
Kıldan ince eşiğinde uykuların
Yastığına başını bıraktığın yer
Tanıt bize ne bilirsen görülmedik
Acıyla bağırışını balıkların
Güneşin mosmor ışınlarını göster

Ne der bundan böyle bize artık anı
Ne söyler yaşadığımız bunca yıldır
Avcı gözünden kaçan tavşan acı tuz
Bir derinin mavi kımıldanışını
Tutkuyla kovalamadan yeğ ne vardır
Bir uzay açıldı önümüze sonsuz

Tümü bunların koku kadar uçucu
Gün ışığında çiy tanesinden beyaz
Çocuk yaşta görülen düşlere örnek
Yenilik dileğidir bu yaman sancı
Ne etsen boş gözümüze uyku komaz
Oldum bittim boy atan diri çekirdek

DURMADAN

Biz bir şey büyütüyoruz
Bilmeden bilerek durmadan
Bir balık suda
Havada bir kuş büyütüyoruz

Gündüzleri büyütüyoruz gecenin içinde
Geceleri gündüzün
Anamızı babamızı çocuğumuzu büyütüyoruz
Bir ağaç büyütüyoruz bir yerde

Akla gelmez sevilere büyütüyoruz
Duyularımızın sarmaşığında
Kedimizi köpeğimizi
Ölümümüzü büyütüyoruz dizimizin dibinde

EŞİK

Bir yaz günüydü bırakmıştım arkamda
Yürüyordum sokaklar tozdu, yapılar
Boz bulanık bir su gibi akıyordu
Bir kadın çamaşırını asıyordu
Penceresinde yitirilmiş anılar
Burnumda çürümüş yemiş kokuları
Yer bitirir en güzel aydınlıkları
Geceyle gündüzün kavşak noktasında
Havada kanat vuran bir kuştan çirkin
Ve şaşkın baktım birdenbire karşımda
Olağanüstü eşiği güzelliğin

KERVAN

Bir çark mıdır yoğuran bizleri
Ayıran birleştiren yeniden
Ağaçsız korularda koşturan
Düşüncenin aydınlık kuşları

Ardıç ağacından bu değirmen
Öğütür tutkuyla bir cam unu
Bir karacanın upuzun boynu
Avladığım bir eski betikten

Bak işte orda bir yerde yıldız
Yıkanır avlusunda güneşin
Darmadağın sonra birden kesin
Kaç tane mi belki de sayısız

Var olan önce bugün çoğalan
Geleceği saklayan çekirdek
Ak duvarda koşup giden böcek
Boy attı deniz tomurcuğundan

Hangi suda baksanız sevi bu
Kökü bir düşte karmakarışık
Yaprakları kuş yağmur ışık
Sürenin dışında altın suyu

Bir şeker ki zehirlerden acı
Senin için bir gökyüzü işte
Alınyazın bu kaypak cümbüşte
Tuzlardan duyuların dalgıcı

Bulunur mu yok bir yerde adı
Çizgisinde tam akla karanın
Ortasında mavi bir alanın
Yağmurdan özü bir kuş kanadı

Bir kez dal biçimler çıkar ondan
Bellek yarına ışıktan anı
Bir ölümsüz güneşte dört yanı
Uğultudan bir ağaç kokudan

Bu anlamlar panayırında tek
Bir orman örneği hep birlikte
Aydınlığında usun tetikte
Bir ışık kervanıyla gidecek

Bir ışık kervanıyla varırsın
Koşar adım ağır sevinç sancı
Bir ucu kökte nerde bir ucu
Birlikte aktığımız bu suyun

Bin türlü yeşillerin denizi
Bugüne hangi tohumda büyür
Düzen gerek bize bir yapı kur
Ara bul usanmadan sonsuzu

Çiy tanesi mi ne bu toz toprak
Erit madenci bir simge çıkar
Yıldız ormanı balıklar kuşlar
Ovalarda buğdaylardan parlak

Birden büyüdü geldi bir yere
Düşle bulanık dengeyle yalın
Yağmurdan ince ışıktan kalın
Buncadır bundan sonra da töre

Töre bu ot durmadan büyüyen
Geceyle gündüz sevi düşünmek
Çabasında usun açan çiçek
Her gün bir başka türlü yeniden

AYNA

Siz bir yerde yoksanız ben de yokum burada
Bir yerde evler sokaklarda ve sularda

Tarihte yoksanız tarihten önce o eski
Yazılarda değilseniz günlerde bugünkü

Ölümümle savaştığım o soylu kılıcım
Şiirde değilseniz baş döndürücü sancım

Görünmem ki gece olsun ister gün ortası
Yansımazsa aydınlığınızın ışıması

MAVİMSİ ZAMAN

I

Bir kuşun havada çizdiği yuvarlak
Çok dar sonsuzluğun boynu bükük
Doğru alnından vurulmuş güzel tutsak
Gürültülerle çürüyor eski büyük
Kulelerin içinde uğuldayarak

Çizgi bozuk ırmak durgun yeşil cüce
Söz çok çiğ ya da gece yüzlü karanlık
Sürüyle bulutlar gökyüzünde aktıkça
Daha pis bir çamur en yoğun bataklık
Us yitirmişse konuşmasını usça

Betikleri bitirdim çözüldü gizi
Koca kazanını devirdim simyanın
Arsız borazanlar ezgi şaşkın yazı
Duvarımda boydan boya resimlerin
Uçmuş gitmiş gözleri yamulmuş ağzı

Önünde durduğum sağır kapılardı
Boş evlerin sessizliğiyle kilitli
Durdurmuş günlerden birinde saati
Susar kimbilir nerde bir eski ölü
Biricik besinim var olmanın tadı

Var olmanın yaratılış gibi eşsiz
Uzanılmaz ağacının yemişlerinden
Devşirdiğim en olmuşlarını sonsuz
Yalnızlığında yaşanmış bir geceden
Ve bir gündüze uyanış daha susuz

>

Ne ayaklarım ayak ne el ellerim
Dağılır bütünlenirim bir korkuda
Birdenbire başka bir şey olur yüzüm
Savrulan dumanım bomboş aynalarda
Bir başka denizde yüzer gemilerim

II

Aş pişirirdi eski bir kentte suskun
Bir kadın lir çalardı akşama doğru
Beklerdi erkeğini dönecek yorgun
Avlusunda atları kışnerdi doru
Sonra aydınlık gecesinde soğuşun

Gündüzleri gördüm ben tüm geceleri
Yatağında dolaştığını bir kanın
İlk türkülerin yakıldığından beri
Şimdi artık kurumuş büyük suların
Donuk bademleri cırlak zeytinleri

Evler denize bakardı bir güneşte
En aydınlık güneşte durur sessizce
Bir ipe dizilmiş gibi bir yokuşta
Kımıldamayan gemi yıldızlı gece
Uyur uyanır yıkanır bir düşte

Akşamla çingirak sesi bir sürünün
Yansır ovaya varlık kadar geniş
Gündüze dönüşemeyecek en küskün
Bir gecede bir yaşam boyunca yanış
İsli ışığında lambaların ölgün

Taşçı ustaları toprak sürücüsü
Ey kırallar kırالیçeler ozanlar
Ey şimdi yitik bakışları çocuksu
Töreleri çiğnemiş geçmiş kadınlar
Sen teknelerin yıldız arayıcısı

Nerdeyim ben hangi dönemecinde
Kulağım ayak sesinde zamanın
Penceremde öten Uranos kuşunda
Serüvenimi yaşarım büyür yarın
Eski göklerin yitik denizlerinde

III

Ey mavimsi zaman salla beni artık
Salla uyut ve uyandır beşiğinde
Bir kocaman kapıdan içeriye sok
Kalmış bugüne bir flütün eşliğinde
Ve giden geleceğe kutsal susuzluk

Bu senin kervanın ey zaman bu kuşak
Sarıp sarmalayan altın çemberinde
Ufalanmaktan bizi alakoyacak
Bir ışık ki yanar durmadan elinde
Sende gezegen su hava ateş toprak

Sen dokuyan tezgâh öğüten değirmen
Su çeken imbik çok korkak ve çok yiğit
En güzel sesi çıkaran sessizlikten
Birbirini yok eden ateşle barut
Sonra bir çiçek gibi açan yeniden

>

Gözüpek nişancı hiç durma yayı ger
En ele geçmeyene yitik ışığa
Koşar varla yokun arasında döner
Gene koşar bir çizgide kaplumbağa
Çok eski bir çeşmeden suyunu içer

Mavi mavi mavi! Tuzlarda eriyen
Ne eski büyük güneşlerden süzölmüş
Ne gündüz ne gece ne doğa ne evren
Ne kendi kendini yineleyen oluş
Biliyorum ki çıkma insan elinden

Kim tutuşturmuştu önce bu cırayı
Benim götüren şimdi bu yarışta
Bölen birleştiren gündüzü geceyi
Bir yalın sözde ya da bir oyuk taşta
Aşır üstümden sonsuz akan dalgayı

ŞİİR

Susuyorum. Susar susmaz duyuyorum başladığını şiirin.
Hep o, yanibaşımda, gölgesiz gölge, bekliyor konuşmayı.

BU SAĞANAKTA

Bu başabaş, dişediş karabasan gibi
Çökmüş üstümüze, bu çirkin sağanakta,
Koyunlarımıza göz dikmiş atılğan kuş,
Külrengi duman yanık, hiç kııldamayan,
Kudurmuşu borazanın, sırtkan cüce,
Çok uzun, bitmeyecekmişçesine öyle,
Panayır bu, kırık dökük sözler, küçücük
Tozcukları güneşin, doğmadan yitmişlik,
En yoğun susmuşluk, çığırtkan gevezelik
Yanyana, önümüzde ardımızda bulut,
Yüzümü gözümü benden kaçıran ayna!

Bu yalnızlıkta, bu pislikte, bu yozlukta,
Bir çakıp bir sönen, sis düdükleri gibi
Kesilmeyen, uzak yakamozu gecenin,
Sen gel uzan yanıma, kokunu kokuma
Karıştır, ellerini ellerime bırak;
Yatağıma gir, benimle uyu, benimle
Uyan, teklikte ve çok kalabalıkta;
Dayanma gücüm, koyu sessizlik ağacım!
Üveyiklerimi, sığırcıklarımı aç,
Serçelerimi tüm ağustoslardan sıcak,
Cıvı cıvı öten milyonla tomurcukta.

YEDİKÇE

Ölüleri yedikçe büyüyoruz biz yedikçe yedikçe yedikçe
Mısır'ı Elam'ı Kalde'yi
Fenike'yi Yunan'ı Roma'yı yedikçe
Eski bir gökyüzünü
Çiy mavisi denizlerini ilk basmaların
Bir kuşu İsa'dan önce
Bir ağacı İsa'dan sonra
Büyüyoruz güçleniyoruz sonra yozlaşıyoruz
Gene büyüyoruz güçleniyoruz gene daha başka şeyleri yedikçe
Homeros'u yedikçe
Thales'i sonra
Sokrates'i sonra
Ovidius'u yedikçe
Ortaçağ ezgilerini o düşsel o soğuk o dar o kapalı
O donuk aydınlığında sokakların
Ormanlarını Hindistan'ın,
Ormanların nemini
Yanık duygusunu Afrika'nın
Yüz yıl savaşlarını
Savaş aralarını barışları
Ayaklanmaları karşı ayaklanmaları
Bitmek bilmeyen göçleri yerleşmeleri dağılmaları toplanmaları
Bir sökülüp bir kurulan sonra gene sökülen gene kurulan çadırları
Gözyaşlarını sevincin
Gözyaşlarını acının
Düşünü bir genç adamın yalınayak
Bir genç kadının yalınayak
Tüm masalsı erkekleri masalsı kadınları tüm
Kocaman duvarlarını tapınakların şatoların burçların
Yedikçe sarmaşıkların ürediği az ışıklı
Bir güzel yüzü
Bütün güzel yüzlerini betiklerin

Bütün güzel seslerini yonutların
Teklięi çokluęu
Akları karaları mavileri turuncuları kırmızıları morları
Haziranları temmuzları ağustosları ağustos sonralarını
Ekim sonralarını kasım sonralarını
Güneşleri güneş kalıntılarını
Don Kışot'u Gargantua'yı Mona Lisa'yı
Sonra daha başka şeyleri daha başka şeyleri daha başka şeyleri
Yedikçe bir kadının o çok güzel ağzını
Ürünlerini yeraltının bakır
Ürünlerini gökyüzünün bulut
Bir türküyü
Bir resmi
İlk basımevini bulanı
Barutu bulanı ilk
Döndüğünü söyleyeni dünyanın
Sonra Yeniden Doğuş çağını
Yeniden Doğuş sonrasını yedikçe
İlk gemiyi yüzdüreni büyük sularda gemileri
Uçakları havalandıranları gökdelenleri
İş sözleşmelerini iş bırakımlarını
Yıkımları onarımları
Çocuksu yüzlerini milyonların
Mavisini Picasso'nun
Bugünü yedikçe
O çok eski çok yeni dengeyi
O çok eski çok yeni aydınlığı
O çok eski çok yeni karşıtlığı
Uyumları bütün

Büyüyoruz yarın bizi yiyeceklere

ÖLÜ

Kimse bilmiyor öldüğünü bilmeyecek de
Kargaşasında sürüyor ayırık otlarının

Bir ozan bekleniyor gelsin kaldırsın bu ölüyü

ÇABA

En büyük çabası mavinin
Daha mavi olmak

UYKUSUZLUK

Uzun ve sessiz geceyi dinle,
Ne varsa onda, sana da verecek bir şeyi yok.

PENCEREMDE

Sevi bir kuştur havlar penceremde
Besini ilk çağdan bir tutam aydınlık

KAPIDAN ÇIKAR ÇIKMAZ

Her günkü gökyüzü mü bu
Yalan
Bu bugünkü

TUTSAK

Tutsağız biz bir yerde
Uyumak uyanmak
Yaşayıp ölmekle tutsak
Günlerle aylarla
Atlıkarıncasında mevsimlerin
Dumanla uçucu
Karın akıyla
Yalımıyla ateşin
Bir noktayla
Çizgilerle sayılarla
Sonlarla
Sonsuzlukla tutsak
Bir kuşla bir tüfekte
Kuşta tüfek
Tüfekte kuşla tutsak
Güzel kurgusuyla
Gerçeğiyle çirkinin
Bir kişiyle
Kişinin biriyle
Onunla bununla şununla
Şimdi şu gecenin dibine birikmiş
Geceden de kara

O yoğun pislikle tutsak
Giysimiz üstümüze ölçülü biçili

İşte bundan hırlıyor ozan denen kişi

AĞAÇ DENİZ KÖPEK

Bir ağaç, ağaç kavramını kovalıyordu. Bir deniz, deniz kavramını. Bir köpek, köpek kavramını kovalıyordu.

Böyle geldik bugüne. Yasası öykümüzün.

AŞAMA

Kimse geceyi ikiye bölemez

Buğday sarısının kokusunu almış yürüyüp giden karıncayı

Bir bulutun çiçek açtığı yerde

Ölüm geçerli değildir.

GECEYİ YEMEK

Ozan, oturdu geceyi yedi. Aydınlığıyla geometrinin ısıdı birden.

BİR ÖLÜNÜN ODASI

Ölünün odasını temizliyorlardı. Anası, babası, karısı, çoluk çocuğu. Kahveden arkadaşları. Gündelikçi kadınlar da gelmişti. Kimler yoktu. Ağlıyorlardı, bağılıyorlardı, susuyorlardı. Çılgınlıklarının yansması suskuydu, suskularınıninki çılgık. Gülüyorlardı gülümsemeden. Yatak çarşaflarını, yastık kılıflarını har vurup harman savuruyorlardı. Suya sabuna vuruyorlardı. Havalarda uçuyordu bir giysisi. Bir kalemi, bir kâğıdı. Anılarını güneşe çıkarıyorlardı. Çirkin aynaları güzel günlerinin. Pirelerini, tahtakurularını, bitlerini temizliyorlardı. Sesini temizliyorlardı.

Gökyüzünü de temizliyorlardı, bir gün penceresinden baktığı.

ÇAYIR

Dün burada bir çayır vardı. Şimdi yok. Kokusunu duymak istesem kim bilir hangi koyunun ağzında ?
Ya da şiirlerinde Vergilius'un.

ÇİZGİ

I

Gel diyor, benim çizgime ulaş,
Dur orada, tam yanıbaşında.
Yağmur o yağmur, güneş o güneş,
Dünkü aydınlık bugünkü kuşta.

Ben kimim ki, hangi zaman, oynak
Ya da duruk, başlar ve biterim
Nerde, neyle sarılmış kısıkvrak,
Işırım cırılçıplak, şaşmaz birim!

Hiçbir yerde, yokum, Zaman bir tek,
Ne büyüdü, ne ufaldı, maden.
Bir dalgada sürekli devinek,
Uzak bulutlar, ardarda giden.

Işık, eski ışık, akan ışık,
Böl çekirdeği sayısız, toz!
O gün bugün düşlenen karmaşık,
Ne ki su, hava, toprak, ne ki öz!

II

Tut yüzünü aynama, gizemsel
Bir kapıdan gir, avlumda dolaş.
İnce duman ol, ne ayak, ne el,
Ne kaş göz, yoklukla sarmaş dolaş.

Bir mavidesin güneş vurmuş,
Ben yaptım onu, denizi gökle
Eşledim, cırlak geceyi susmuş
Günde dövdüm, bin renk kattım öyle!

Zaman dışı bir yerde soludum,
Sonsuzun tuzu yandı aşımda.
Başım döndü. Çok uzak, bir adım
Ötemde nokta, sendin düşümde.

Bir ses duyarsın işlenmiş taşta,
Tapınakta, o sese kulak ver!
Ağız dil kilitli her susuşta,
Bir yıldız ışıldar, bir kuş öter!

SÜRÜCÜLER

Uzak gökleri vardı duruk, taş avlular,
Orta yerinde uyurdu bir cılız ağaç,
Kuleler, bayrak, sessizliği açan gül, burç,
O sıcak güneşler ki mavileri yalar.

İçlerinde onmamacasına ürperen
Bir elmas, bakarlardı göklere çocuksu,
Neydi varlık, ya yokluk ne, ne ki ötesi,
Düşlere girer, maden gibi ıştır evren.

Koşarlardı arabalarına atları,
Sonsuzluğun kuşu öter başlardı sürek,
Uzam ki besinleri, ne uyku ne durak,
Tırmanırlardı Zaman'ı yokuş yukarı.

ŞİİR

Uçtum, şiir taktı bana kanat,
Savruldu sonsuza ışık hızım,
Ne uzak ne yakın, durdu saat,
Döküldü kandil kandil yıldızım.

Yandı ışık, anladım, ışık tek,
Bir kez gördüm su içtim tasından,
Gözüm kamaştı, ölünceye dek
Ayrılmam gizemin kapısından.

TEKDÜZE

Döneriz, sabah akşam, ağaç,
Bulut, damlar, rüzgârla savruk,
Dişleriz bir yemişi buruk
Ağzımızda, durmaz ki sarkaç.

Zaman'ın çemberinde korkunç,
Döner dünya, döner güneş, ay,
Işık evreni, eski saray,
Getirir bırakır bizi tunç

Kapısına sonsuzluğun, aç.

AĞAÇ GİBİ

Ağaç gibi yalnız, yaprakları,
Rüzgârıyla. Ve zaman dışı
Bir avluda uçuşur kuşları,
Susar yıldızlara karşı.

Taş topraktan eski, sudan önce,
Mavinin beşiğinde büyümüş.
Kesin gerçek, elimle tuttukça
Var, ışığın oyunundaki düş.

Benim diyor ölçüsü biricik,
İşlenmiş som altın, düşüncenin.
Dalgada sürek, soyut gelincik,
Başiboş ırmak, gizi gecenin.

Kimi kez iğnenin deliğinden
Geçiveren tozcuğum, küçücük.
Yansıda gölgem büyümlü camdan,
Ne gök ne yeryüzü benden büyük.

Ben dengesi cambazın, saydamlık
Çiçeğinin dibine durmadan
Yağan puslu yağmur ve aydınlık
Gökyüzü, açiveren ardından.

Bir böcek ki gündüz ve gece yer
Bitirir buğdaylarımı, kuşku.
Büyük, küçük, vardan yoktan sesler
Üretirim, ne durak, ne uyku.

Renk döverim havanımda, tutar
Ya da tutmaz, denerim bin türlü.
Eski sazlardan yeni havalar,
Kokuyum sandıklarda kilitli.

Ben su, ben toprak, ben hava, ateş,
Dümdüz çizgi, yuvarlak ve nokta.
Kendi kendimle amansız yarış,
Çiy tanesi, ürperen yaprakta.

Yanar söner, ışırim en uzak
Gökte, doğrular doğrusu, simge,
Uyuma ökse, düzene tuzak,
Samanyolu tekneye, yörünge.

Zaman dışıyım, yokum bir yerde,
Usum, belirsiz titreşim, duygu.
Güneşledim büyüttüm gecede,
Giyindim kuşandım sonsuzluğu.

SİSYPHOS

Ne ki yaşam, sürgit yanlış
Dönemeçlerde, rastlantı,
Soğuk göğü kışın, katı,
Yamaçtan doruğa çıkış.

Erir elinizde kaya,
İnce elek, bir avuç un,
Koştunuz boşuna yorgun,
Durur bakarsınız aya.

YİTİK ZAMAN

Gün doğuyor, ağdı su, toprak ve orman,
Yolcusu gelecek şimdi karşı yoldan.
Orada, üstünde küçük damın, kıraç,
Uykusuzluğunu sayıklayan ağaç
Eski giysilerince kokardı, yazın
Tozlu dolaplarda, kırsal akşamların
Saman sarısınca durur sandığında;
Bir gün bir gül açmıştı aydınlığında.

Bir dönüp baksan geriye, ırak ülke;
Kızgın samyelinin barınağı gölge.
O yıl değişmez, sabah ve akşam, uzun,
Başlar ve biter önünde kapımızın.
Kürediği közü ocağının düşler,
Savruk duman gibi susuşlar, gizler,
İpek mendillerdi taşan avucundan,
Şimdi çıkardığı bir bir bohçasından.

Yitik zaman! Eski yazlar öncesinden
Eğildi suyunu içti çeşmesinden.
Umutsuzca çıplak, bir yerde, başıboş,
Yoz avlu, ot bürümüş duvar, çiğ güneş,
Sonsuza dek gökyüzüne baktı suskun,
Aynasında yüzünü gördü korkunun.
Kuşlar uçtu çığlıklı ve aralık
Bir kapıdan girilen büyük yalnızlık.

GÜZ AKŞAMINDA ERKEK

Günler kısalır, gece uzar,
Bir sakız ki çiğnediği düş,
Döne döne iner eski kuş,
Kayar aynaya yüzü, sorar;

Nerde şimdi o eski yazlar,
Sevdalar gibi yarım kalmış,
Koşar cama, bakar ki uçmuş
Gitmiş dere boyları, sazlar.

GÜZ AKŞAMINDA KADIN

Sen ki camını açardın,
Bakardın mavi güneşe,
Yüzünde benzeyen düşe,
Işık oyunu bir tadın.

Ağır bulutlar ki kurşun,
İnecek üstüne şimdi,
Gerinir yorgun ikindi,
Durmuş başında yokuşun.

GÜZ AKŞAMINDA ÇOCUK

Güz akşamları, ilk yağmurlar
Başlar, basar gider bir çocuk,
Haritadaki bu yolculuk,
Asya, Avrupa, Afrikalar.

Korkuyla bakar neye dokunsa,
Yangındır içi aynasının,
Şimdi üstüne çatısının,
Uçsa masaldan, bir kuş konsa.

DER Kİ SİZE

Der ki size bir gün ölüm,
Boşuna kardeşim çalım.

Düşünürsünüz, nereye
Savrulacak bunca külüm.

Ya yüzüm, ya gözüm kaşım,
Ağzım burnum, elim kolum.

Hangi köşede izbede
Kaskatıyım, süklüm püklüm.

Uyuyacağım, açacak
Orada, bir yerde gülüm.

İKİMİZ

Sen ve ben, bir de bu upuzun yoğun gece
Sarmış bizi dört yanımızdan çepeçevre.
Yalnızlık kuşunu tüfeğimizin ucundan
Düşürüverdik torbamıza. Şimdi onu
Yiyoruz, içiyoruz, onu soluyoruz,
Soğuk çok, ısınıyoruz eskiden kalma
Bir güneşle.

YEŞEREN OTLAR

Yeşeren otların üstüne uzan,
Yum gözünü, gör gökyüzünü orda.

YAZLAR

Yazlar uçtu gitti nice,
Bulutlar gibi dağılan
Günler, ufalanan gökte.
Rüzgârla ürperen söğüt
Gündüzleri, kavakların
Işıdığı aydı gece.
Ey kekik kokusu kırlar,
Toprak yollar, mor dumanlar!

Geçen yaz son muydu sence!

KAHVEDE SATICI ÇOCUK

Yağmurlu bir günde soğuk,
O karanlıkta elleri,
Ayakları buz kesmiş ayaz,
Bir buluttan düşer gibi
Kapıdan girdi içeri.

DEĞİŞMEZ BİÇİMİ

Bin duruşu vardır insanın,
Gülüşü, oturuşu, kalkışı!
Mevsimlerle artar ve eksilir
Aydınlığı, bin kapıdan geçer,
Bakar bin pencereden, sayısız
Göklere, bin gündüz ve bin gece!
Ne ki yaşam, öteye beriye
Savrulmuş ufak tefek resimler,
Bu kargaşada uçuşur ne çok!
Bin kar, bin güneş, bin ses, bin sokak!
Ama değişmez biçimi, tektir
Ölümün yatağına uzanmak!

SÜREK

Ne eski gökleri gördüm,
Ne asma bahçeler, Babil.
Gece düşümde kördüğüm,
Savaşır Habil'le Kabil.

Tut ki o günlerden kaldım,
Elimde koca bir zembil.
Bir adım daha, bir adım,
Başımda uçan Ebabil.

RONSARD'DAN ESİNLENME

Kokunca gülü ilkyazın
Uçar etekler rüzgârda
Göktü simgesi sonsuzun
Baygın düşen akşamlarda

Geçmiş zaman güzelleri
Gölgeler yüzen Loire'da
Yok ki Cassandre nerde Marie
Dizeler şimdi Ronsard'da

EY DOĞA

I
Ey eski göçebeler
Ak bulutlar! Ey gökler!

Sisli dağlar, ovalar,
Ey gölgeler! Sazlıklar!

II
Sonsuzlukla yanyana
Ey doğa! Büyük ayna.

Uzaklardan bir ezgi
Gibi duyduğum yazgı.

KOMŞU

Sabaha doğru geceyle
Eridin tükendin mum
Yüzüne baktım acıyla
Düşündüm ki eski komşum

Şimdi odasında yoksa
Deyin bana hangi evde
–Kurur gözyaşım ah aksa–
Konmuş kutusuna gövde

UYKUSUZLUK

Uykusuz geçen gece
Gibi ne var ki yüce

Kalk otur lambayı yak
Sesler duy tavana bak

Döner çevrende cinler
Sencileyin sürgünler

Savruksun yalnızlıkta
Gezen gölge ayakta

Halkadan halkaya geç
Gizem kapısını aç

Korkma yavaş süzül gir
Gülümser sana şiir!

YOL BOYUNCA SATICI ÇOCUK

Dağ köyü gibi uzak
Çil vuruğu yüzünde
Yanıyor sarı sıcak
Akşamları hüznünde

Bozkırda ağaç gibi
Görünüşüyle sonsuz
Boynu başağın sapı
Yoksul kimsesiz ıssız

HASTA

Solar rengi odanın
Güneşle bağlar kabuk
Saniyeleri sayın
Düşer akşam çarçabuk

Bakar ki avucunda
Zaman örgüsü deste
Görür köyün ucunda
Servilikleri hasta

ZAMANLAR

Zamanları anımsarım,
Noktası konmuş kitap o.
Resimdeki gibi, yarım
Ay Gökte, bulut oyunu.

Yıldız saydı Fenikeli,
Ey gizem sen, sonsuz gecem;
Görünsün ki samanyolu
Mısır, Elam, Kalde, Acem.

Babil'in bahçesi ya da
Yangını bozkırın, Hitit,
Domuşlar kalmışlar orda
Güneşin battığı vakit.

Homeros anlatırdı, düş
Şimdi, ışık yonu, Troya,
Akha'nın kalyonu durmuş
Zaman'la karşı karşıya.

Elea'lı Zenon, Thales,
Plutarkhos, İlkçağ beyleri;
Çivit mavisini Korinthos,
Çiğ gökleri, ak evleri.

Sulla'yı saymam, Caius'u,
Bakmam Julius Caesar'a,
Bilgeydi, güler yüzlüydü
Sazında sözünde Roma.

Koptu kasırğa, Vandal'ın
Atları koştu ovada,
O çileli Galya'nın
Gökler avlandı avda.

Dingin zaman, gösterge o,
Kulağında duyar orgu,
Üşüşür çekirge, o
Gece yakarlar Jeanne d'Arc'ı.

Hep konuşuverecekmiş
Gibi gece! Ortaçağ'ın
Gögünde, daha doğmamış
Melekleri Raffaello'nun.

Başka bir gök, başka güneş,
Hazırlan imgelem göçe;
Bulutla uç, rüzgârla koş,
O çın çın öten iç bahçe.

O bahçe Yunus Emre'nin
Zaman'ı, yoklamış Hallac
Som kapısını evrenin,
Yan aydınlık, görün burç.

Sonu yok av! Avucundan
O gece kaydı Öte'si!
Gün ağardı bir ucundan,
Maviler! Neydi ötesi!

Doruğa kon, at bir adım,
Engebeler, topografya;
Latin göğüne uzandım,
Ey şaşkınlık! Coğrafya.

Uçar kuşu Yeniçağ'ın,
Çandır Michelangelo;
Ekseninde dönen acun,
Galilei, Galileo.

Biricik sorundu doğa,
Yıkandı gök havuzunda
Copernicus, kaydı uzağa
Yıldız, durdu sonsuzunda.

Sen çözül yumak, yırtıl ağ!
Ardın engin, önün kıyı;
Kaçmış gözüne kıymık, Çağ!
Sokma gecene uykuyu.

Göründü büyük armada
Duyguyu kıs, usu bağirt;
O bungun, o dar odada
Çılgılığını attı Descartes.

Olympos'un doruğundan,
Güneşi Weimar'ın, Goethe,
Baktı yangın akşamından
Bir yere Zaman'dan öte.

>

Ezgiciler, matematik
Gökyüzleri, Haydn, Liszt;
Rüzgârlı ağustos, gotik
Katedraller! Hölderlin, Kleist.

Cam göbeği göktü İspanya,
Güneş kokan taşlar yankı.
Çiçeksiz bir dağ, o kaya,
Gölgede uyudu İnka.

Kumda ayak izi! Ne ki
Yoklukta aradıkları!
Bir tutam aydınlık belki
Zaman'dan kaçırdıkları!

Ey tanyeri, hisarları
Görünür Avrupa'nın, ey!
Mazgalları, kuleleri,
Ey usum, çağdan çağa kay!

Ovalar, altın güneşler,
Yürür gider Arthur Rimbaud,
Koşar, koşar, koşar, koşar
Afrika'nın bulutu.

Yırtıcılar, koklar Van Gogh
Dölyatağını güneşin,
Gauguin altın arar sıcak
Göklerinde Tahiti'nin.

Verlaine göklere tedirgin
Bakar. Dover havanında
Simyasını sözcüğün;
Uyur, bulutlar koynunda.

Claude Monet, Edouard Manet,
Karnaval gibi giyinmiş
Doğa, şen şakrak çingene;
Seurat, görülmedik cümbüş.

Aramanın sağnağı bu,
Doğumu yüz bin nymphe'nın;
Ufkunda görünmeyen o
Yıldıza dümen tutmanın.

Güzel çağ dendi adına,
Yeni dolaşım,yeni kan;
Yalnızlığın resmini
Çizdi Toulouse Lautrec, kankan.

Birinci Dünya Savaşı,
Yakar dumdum, kırar tifüs;
Guillaume'un sarılı başı
Fotoğrafta. Baktı Hades.

Zaman'dır onlar, ozan
Ya da bilge, Bracque, Chirico,
Gökle yan, Sonsuz'a uzan,
García Lorca, Federico.

>

Kuzgun gece, acı ayaz,
Çığrından çıkmış bazuka,
Gül kurusu ay Endülüs,
Yandı yıkıldı Guernica.

Ne de çok, arılar gibi,
Bağırgandı çılgın Dada;
Tahtına yerleşmiş Übü,
Bilinç tutsak, us çarmıhta.

Gagalar camı kuşku
Darağacı Edgar Poe'nun,
Savrulur yeli, bir başka
Yaklaşımı doğan günün.

Valery'ye geometri
Eukleides'ten kalıt,
Küçük sayılarla esri,
Elmasçı, elması incelt.

Yeniler, eskiler, düş ya
Bilinç, ağı gerçekçiler,
Nehir boyu akıntıya
Karşı giden kürekçiler.

Bak Sisypheos'a! Tırman, kay;
Sen de çek o dağda çile.
Yonular gör, kavalı duy,
Zaman'ın tuzunu yala.

GECEYE DEK

Güneş perdeyi aralayınca
Anla ki sabah oldu, camı aç!
Geceye dek senindir bu bahçe,
Sarmaşığından soyunmuş duvar,
Yalak ve kuş.

GEÇ SAATTE

Yatıp uyuyacağım, bilsem,
Uyandığımda koltuk yine
Masanın, kitapsa şamdanın
Yanında. Ağacım da camdan
Bakıyor.

ÇOCUK

Kapkara gece, dışarda kar.
Mavi yalazı odunların
Gölgeler çiziyor duvarda.
Kedi minderde uyuyor.
Battaniyesinin altında
Bisiklete binmiş gidiyor
Uygunun eşliğinde çocuk.

YENİ BAŞTAN

Kavakların üstünden
Ay görününce
Şaşırdınsa
Şiir kapını çalmak üzre.

ÖLÜ

Öldü

Bir kitap ki şimdi o

Okumak istediğimiz, okuyamadığımız.

KONUK

Kapı çalındı

Bu gelen

Kiraz ağacı

SABAH

Kadınların sisten sıyrılışıdır

Sabah.

ÇOCUK

Çocuk,

Hiç büyümmez.

YILDIZLAR

Gökyüzü

Gökyüzünde yıldızlar

Ölülerin gözleri yıldızlar.

SANDIK

Gece biraz daha kurur,
Küçülür yüz yıllık sandık.

YAZ SONUNA DOĞRU AKŞAMLAR

Evimizin önünden
Odun arabaları geçiyor
Gene de
Kışı düşünmüyoruz.

ÇOBAN

Çoban
Kır çiçeklerinin kokusunu sağlıyor
Akşama dek

KEDİLER

Kedilerin de ruhu vardır
Bacadan tüter
Ölünce.

BULUTLAR

Bulutlar,
Gökyüzünün safsatası bulutlar.

ŞİİR KİTAPLARI

Güneşin evinde yazarız şiirlerimizi
Yüzyüzeyiz karşılıklı
Gömütlüğe bırakırız sonra
Kitaplara.

SİMGE

Işıklarını yak
Yüzünü sonsuza dön
Dur karanlıkta.

SOFRA

Yediğimiz bir dilim ekmek gibi
Yaşadığımız bir dilim Zaman.

YOKLUK

Ölümümüzden sonraki yokluğumuz
Düşündürür bizi
Düşünmeyiz
Doğumumuzdan önceki yokluğumuzu.

UZAK

Uzak seslerle gelir ozan,
Uzak seslerle gider.

YALNIZLIK BİR DÖŞEKSE

Yalnızlık bir döşekse yastığına başını koy
Saçını tara geçen gemilerin
Dip sularına karış kestanenin
Bulutun çalgısını duy
Bir yol başlarsa senden biterse sende
Taşını döşe güneşini aç
Uçtukça gömül balçığına

Bir yalnızlıktan gidilir kalabalığa.

UYKUMDA

Uykumda sesini duyduğum bütün gece,
Açık kalmış musluğu Zaman'ın.

BİR HAYVANIN YALNIZLIĞI

1

Bir hayvanın yalnızlığı diyor da başka bir şey demiyor,
Bakıyor duvarın üstündeki sarı kediye.

2

Kedi gökle yaşıyor, ama göksüz. Ağaca tırmanıyor, ağaçsız.
Dolapsız bir dolapta uyuyor.
Masanın üstüne atlıyor, kaşırıyor sırtını şamdanda, şamdansız.

ÖLÜ

Yürümeyi unutmuş, oturup kalkmayı,
Düşünemiyor, konuşamıyor,
Görmüyor da. Göksüz ve bulutsuz.
Başka bir kalıba dökülmüş,
Doğayla içiçe, özdeş,
Gök gibi, bulut gibi bir şey.

GÖRÜNÜM

Limonun akçıl güneşi
Diz boyu otlar
Bir kuş ölüsü yalakta
Benden önce
Benden sonra da.

OVADA

Bulut arabalarıyla indi ovaya gök,
Bir Hitit bakırının rengiyle kuşanık.
Zaman'ın buğusu ağaçta.
Yeldeğirmeni, beton köprü, çardak, korkuluk, ev ununa
buladı yüzünü akşamın.
Boşalan çingırağı gündüzün.

AĞAÇLARI GIYDİRMEK

Soy çıplaklığını,
Soy ki giyinsin erik ağacı.

BİR ESKİCİYLE

Bir eskiciyle gider,
Güleç yüzlü zaman.
Yaldızlı saat gider,
Gider akrep ve yelkovan.
Odaya düşmüş,
Oturmuş orta yerine
Güneş gider.
Gider iskete, saksağan.
Palto gider, giysi,
Servi sandık kokan
Simle işlenmiş gelinlik,
Mangal gider, kilim,
Kilimin gülleri.

Bir sıcak gider.

KIZLAR

Kızlar gök gözlü, ay derili,
Bir kasabadan gelirler yazla,
Sokağımızda gelincikle açarlar, yağmur kokarlardı.
Duttan incire kurulmuş salıncaklarda uyurlar, uyur gibi
yaparlar,
Akşamları camdan bakarlar, camların arkasına saklanırlar,
oda içlerine kaçarlardı.
Yeşil, mavi, sarı, mor taraklarla tararlar saçlarını, gülüşürler,
ayna tutarlar yüzümüze.
Bir gün de bakardık salıncakların ipleri yerde, güz yağmurunun
çamurunda,
Kuyunun çengeline asılmış, bitli kestaneye dolanmış,
Camlarsa ölülerin gözleri gibi boş!

GECEYLE GÜNDÜZ

Geceyle gündüz. Kan dolaşımı bu diyor, doğanın.

GÖKLER

1

Eski gökler. Mamut yüzlü. Bulutuyla çoğalan.
Bungun. Koyu. Kâğıt gibi mor.

2

Bir kalyon, gökle çerçeveli, koyda,
Deniz atları kıyıya doğru.

3

Hephaistos'un ayak izleri bulundu göklerde.

4

Büyük Pan öldü diye bağırmıştı kaptan Thamos bir sabah,
açıklarında Paksos'un. Görünmeyen bir kalabalığın uğul-
tusu, şaşkın ve coşkulu, yinelemiş Thamos'un çılgınlığını.
Tiberius'un çağıydı ya da Tiberius'un göğü.

5

Ağaçları budanmış gökleri Mezopotamya'nın.

6

Boğum boğum gökler. Yarım yuvarlaklar. Kıvrımlar. Sıkıntı-
lı. Ortaçağ gökleri.

7

Daracık sokaklarında yahudi mahallelerinin upuzun bir çizgi
gibi görünürdü gök.

8

Göğüyle eriyen çağ.

9

Gök kunduzuydu Copernicus. Bilginlerin tekeline değildi gök kunduzluğu, başka alanlarda da görüldü. Raffaello da gök kunduzuydu, Corot da, Renoir da. Daha başkaları da. Arthur Rimbaud da öyle. Bir gök yetmezdi ona, bir gökten bir başkasına koştu hep.

10

Göge gömülmüş kentler vardı eski Akdeniz’de.

11

Gök mü kokardı yüzü Beatrice’nin.

12

Selçuklu göğü hep ilkyazı anımsatır bana, o göğün güze dönüştüğünü düşünemem.

13

Kâğıt fenerler asılı
Haiku göğü.

14

Bir kule. Arkasında gök. Gerilmiş, çarşaf gibi. Kuş yok.
Yine de bir kuş ötüyor.

15

Gemici göğü. Yıldız göstergeli. Kavşaklı ve dönemeçli.
Gizem koklanan.
Gemiciler bulmuştu Edgar Poe’nun göğünü.

16

Shakespeare gökleri. Birdenbire mavi.

17

Göksüzdü Moliere.

18

Onyedinci yüzyıl. Biri göğ**e** bakıyordu mekaniğin köyünde.
Gök evinde oturuyor, gök sokağını yürüyordu.

19

İki göğ**ü** Faust'un.
İkincisini bulmak için otuz yıl geçmesi gerekmiş aradan.

20

Usa koşut.

21

Bir ara da rokoko. Haydn'dan etkilenir.

22

Uyur gezer bir göktü Dostoyevski'ninki. Uzun bir palto giymiş.
Siyah. Biraz da ekşi.

23

İzlenimcilerin gökleri. Açık kahverengi. Menekşeli. Toulouse
Lautrec, geceyle ıslak, o kaygan sokakta bastonuyla göğ**ü** karış-
tırır, yoklardı. Evini öyle bulurdu.
Picasso göğ**e** basardı. Başını kaldırınca çatıların gördüğ**ü**, baca-
lar, kuş ölüleri.

24

Cézanne. Bir çayırkuşu göstermişti ona göğ**ünü**.

25

Matisse, sabah oldu mu, penceresini açardı. Bir gök görürdü.
Çok şaşırırdı.

26

Kırsallığını yitirişi göğün, Utrillo'da.

27

Faytonla gezindiği gökler.

28

Kafka'nın göğü.
Ağacın kurumuş dalında sallanıyor.

29

Masanın üstündeki gök,
Yuvarlağında pergelin
Kâğıdın beyazında.

30

Çağımızın gökleri yazılacak daha sonra.

BEN MİYDİM O

Ben miydim o çocuk, okul dönüşü, sırtında çantası, yol boyunca, arsa duvarlarının dibine tünemiş mayısların hüznünü soluyan. Salkımların ekşimiş kokusunu anımsarım. Hep, uzun sürecek bir hastalığa yakalanacakmış gibi bir korku. Bir ev vardı orada, yıkıldı yıkılacak, kafesi kalkmış, camı açık, eprimiş bir pikeyle örtülü somya görünüyor, yanında konsol, buğulu ayna, onaltılık bir kız sırma kemerle belini sıkardı. Dokunaklı şarkılar çalınırdı, duyardım. Yürürdüm, ilkyazın ısınmaya başlamış taşlarına basarak. Bakkal dükkânında güpegündüz mum yanıyor. Terziyi geçerdim, berberi, köşeyi dönünce kahve. İri kıyım bir harem ağası kapının yanındaki iskemleye kaykılmış, sokağa sarkıttığı kocaman ayaklarında iki salapurya. Çay bardakta zifir, nezleli bir geniz kokusu tömbeki. Yoğurtçular sokak aralarında kol geziyorlar. Malta eriği yeni çıkmış. Can çekişen çarşının sesi yansırı kulağıma, giderek uğultuya dönüşür, bostanlara uzar, yayılır kalırdı. Biri maltız yakıyor kapıda, bir başkası sakayı kolluyor. Az sonra bir ateşböceği geçecek buradan, izleyecek akşamın dolambaçlı yolunu. Kapılar kararacak önce, sonra camlar, çatılar henüz koyu mavi. Geceye düşerdim, gececildi ev. Bir adım ötedeydi, ama ne uzaktı. Sessiz soluksuz akşam yemeğinde, bahçedeki ağacın acı yeşili. Bir merdiveni çıkardık esneyen, taşlığı geçerdik, kış artığı oda, sobanın isi duvarın boruyla bağlantısında yusuvarlak. Yüzükoyun yere uzanırdım. Gemiler çizerdim, yük gemileriydi çoğu. Saatler, saatleri üretti. Doğrulurdum. Reçinesi gevşemiş döşemenin, gıcırıyor. Budağıyla bakan tavan, göz göz. Yatağın serin rüzgârı yüzüme eserdi. Uykuyla burun buruna geldim. Şafak mıydı uyku?

YAZ

Sardunyalarn dizi dibinde geçti yaz. Menekşelerin, küpele-
rin, kınaların. Su sineklerinin, sığırclıkların. Kokarcaların.

FESLEĞENLER

O sokaktan geçerken şemsiye açıyor, ıslanmamak için fesle-
ğenlerin kokusundan.

DİNOZOR

Bir dinozor bulmuşlardı gemiciler, kayalıkta, tel bir halata
bağlamışlar çekiyorlardı yukarı doğru, köy alanına, önüne
kilisenin. Gövdesini elbirliğiyle çeviriyorlardı soldan sağa,
derisini yokluyorlar, boynuzlarını tutuyorlar, gözlerine ba-
kıyorlardı. Gelip geçenler de katılıyordu kalabalığa, kadınlı
erkekli, yaşlı genç, dönüyorlardı halkasında, el çırparak, çığ-
lıklar atarak, bilinçaltımız bu bizim diye bağııyorlardı, bilin-
çaltımız!

ÇAVALYELER

Çavalyelerle evimize kömür geldiği akşamlar. İs. Genzimizin
yanışı. İshak. Lambaların mutluluğu.
Susuyoruz bakışarak. Trenin düdüğü biçiyor geceyi. Makasın
orda, denize yakın, bir dağ var. Küçük bir dağ. Gecede birkaç
kez aydınlanıyor.

BİR DÜŞ

Düşümde gördüm, ölümler sağ, diriler ölmüş, eski evimizde-
yiz yine.

BULUŞMA

Lambaların fırılacağı
Kara sevdası yağmurun
Kitabın açık yüzü
Çekik gözlü kızları aynaların

Bir izdüşümdür geceye.

GÖK

Gök algılayamadığımız bir nesnedir (ya da kavram) fizik
ötesi

Yine de güzel
En azından adıyla
Çok güzel.

BİR GECE DEN

1

Gecenin yarısına yaslanıp
kuşanıyorum öbür yarısını
ağaca buluta gidiyorum
gerisin geriye bir koşuda
düz ayak bir bahçede dutlarımız.

2

Bir lokomotifin getirdiği inler, höyükler,
göle kaymış evler, söğütler, iskeleye bağlı kayık,
yaz sonu, koyulmuş gölge, ak çeşmeler, saz sap, sepet ve çit,
şayağın sevecenliği, unun, hamurun,

köz, kömür, is.

3

Kalın, kokulu, buruk battaniyelere sarındığımız
akşamlar, fitili yanmış lambalar, hep mumlar,
düşünceye yerleşen Zaman, geçmişe uyanış,
simgeler, fetişler: Bir kadın profilinin tarihi,
(okunmaz, görseldir daha çok), kalanlar ondan,
tarağı, firketeleri, maşası, oval aynası,
kasnağı, tığlar,
gergefi, gergef kuşları,
yumaklar, ip iplik, ibrişimler, kumaş artıkları, saten sadakor,
sof, binbir kırpıntı,
o eski sandık eşyası,
saklanmış çocukluk saçları, anı dişleri gidenin,
İran gümüşünden bir fincan kılıfıyla bir kalıp sabun yan
yana,
her şey yan yana ve iç içe,
badem yağı, kâfur, Beyoğlu taşları, kopça, düğme,
bir İngiliz anahtarı,
çengeller, vidalar.

UZANIŞ

Ah sen kılıfı düşüncenin
Büyük yapının eriyen zamkı
İçten gelen esrimesi dağılışın
Ünlülerini yitirmiş alfabenin
Boşuna becerisine benziyordu şimdi konuşmak.

SÖZCÜKLER

Sözcüklerle bağlı us
Çözülüyor sözcüklerle.

BİR İMDİR ŞİİR

1
Yağmur
Düşünceye yağıyor.

2
Her akşam döndüğümüz
Ödünç evler.

3
Gövdemin üstünden akıp gidiyordu doğa.

BU SABAH

Mavi sesler: Uyanış
Ağaç bitiminde evin
Dökülen bir gök üstümüze
Üzünc Hölderlin'de
Yağmur bulutta.

KİTAP

Bir sandık odasında, ekşi bir yazda, bir gün, bir kitap elime geçti. Kapağı kopuk, yaprakları dağınık, eskimiş iyice, rengiye sarıyı aşmış, kahverengiye doğru. Ne zaman basılmış? Belli değil. Yine de çok eski bir kitap bu. Buna karşın bir kıpırtısı var. Bıraksam, konuşacak nerdeyse! En azdan da, yüzyılın ötesinden bir sesleniş duyacağım. Uzak, şimdi onunla yakına gelmiş. Evirdim çevirdim, adını aradım, bulamadım, ben koydum: Ölünün Ağız İçi.

GÖZ

Göge bakıldığı, göğün algılandığı söylenir. Aykırı savlar! Ey Göz, gök de senin içinde.

SES

Mavi bir rengin adıdır. Mavi ev, mavi yol, mavi ağaç denir. Şiirde mavi sözcüğüse bir sestir. Söylemek de gerekir ki o sese mavinin sesi (dolaylılığı sevmez şiir) diyemeyiz, o, mavi bir sestir ancak.

GİTMEK

Gidiyorum, diyor. Nereye, diye soruyorum? Gidiyoruz işte, diyor. İyi ya diyorum. Düşünüyorum: Biliyor mu gitmenin bizde başlayıp bizde bittiğini?

NESNE

En geveze yaratıktır nesne (neden cansız varlıklara da yaratık demeyelim!) hep konuşur.

HARİTALAR

Yaz yarımadaıarı, o mavisi soluk haritalarda.
Okulu bitirir bitirmez kapattığımız, bir daha açmadığımız, anımsamadığımız da.

YALNIZLIK

Hiçbir şey hiçbir şeye benzemiyor.

YAŞAM

Yaşamı seviyor. Tutkulu! Hep o ekmekten yiyor, o sudan içiyor. Her şey, sonunda, bir kitap olmak içindir demişti Mallarmé.

BİR ÖLÜYÜ ANIMSAMAK

Öldü
Gömüldü
İlk yağmuru yağdı bu gece.

YAZ VE ÇOCUK

1

Her gidişimde oraya
Geçen yılki köpeğimin
Öldüğü söylenirdi bana.

2

Ertesi sabah
Kum kayıkları (hep o kum kayıkları) geçiyordu yazın
içinden.

3

Otlar göverirse bahçede
Işırsa
Kuyunun aydınlığı
Yazdır o.

4

Yıldızlarla tanışmamız
Yaz geceleri
Kır yerlerinde.

5

Yazlık aşklar
Bitmeye özgü
Hüzne özgü.

6

Yazlar

Yazda bir gün

Bahçeyle bayırla donanırlar.

7

Ağaçlara bakmak

Bakarken ağlamak.

8

Ah bitse derdim bu yaz

İçe işleyen dağınıklığı

Doğanın.

BİR KARANFİL KOYUYOR MASAYA

Bir karanfil koyuyor

Masaya, yatmaya gidiyor

Uyuyacak, bu gece

Ölüsüyle yan yana

Yağmuru

Ve küfü.

ÇOBANLAR

Çobanlar vardı, ak gocuklu, yaylalarından inerlerdi akşamları,
Düşerler ovaya bayır aşağı,
Ayaklarının altında gök,
Düğümlenmiş dağ yollarını taşırlar başlarında.
Köpeksiz, keçisiz, koyunsuz sürüleriyle,
Göksel sürüleriyle,
Dönerlerdi ağır aksak, yorgun, kılçıklı,
Yalınkat akşamların köyüne.
Eflatun, sarı, mor
Rüzgâr çiçeklerinin kokusu heybelerinde.

Eski zaman çobanlarıydı onlar, eski, çok eski,
Bir masaldan çıkmış gibiydi yüzleri,
Yürürler dumanda ve siste.
Tuzun kavşağını geçmişler, dönmüşler kekiklerin
dönemecinden,
Yol gösterici cıngırakları dinlemişler
Tökezledikçe sapaklarda çaldıkları,
Dönmüşler ak badanalı sokaklarına, dam altlarına.
Akılları o yıldızda,
Bulutlarıyla koyun koyuna uyudukları
Dağın ardındaki yıldızda.

BAKMAK

1

Bir duvara bakıyor
Duvar boyu taflana
Nasıl bir tılsım ki bu ışık oyununda
Ayırmadan gözlerini, devinimsiz, akşama dek
Bir yonu gibi kalacak orda.

2

Ayaklarını ikindiye uzatmış bir adam
Sırtını meşeye dayamış
Gözleri gökte ağaçta çayırda
Bir ak bulut geçiyor
Kuşlar geçiyor
Sakız çiğneyen kız karşı yolda
Bir ot arabası
Kavakların yaprakları uçuşuyor rüzgârda

O her gün orda
Algılamadan bakmayı öğreniyor.

3

Göğü sıyr mavisinden
Kabuğunu ayıkla
Bak.

4

Ağaca baksa ağaca benziyor
Buluta baksa buluta

Ağaç bulutla
Karşı karşıya

Bakışarak...

YÜZÜKOYUN

Resim defterimizin üstüne uzandığımız akşamlar
Bir ağaç
Dumanını helezonlarla çizdiğimiz bacaların üstünden
gülümserdi bize sarı
Gece dışarda ne denli üşürse üşüsün
Saatin tik takını duymayız
Aynamız kuşlu
Annemizin yüzü ölümün yüzünü andırmıyor daha.

SABAHLARDI

Aynadan yansıyan
Bir sabah vakti
Gemiler açıyor gözlerini
Gün doğuyor

Yine bizim oldu
Bize döndü
Mor salkım
Ve pösteki

Koşup bakıyoruz
Uyanmış mı
Tavanarasındaki
Topal kedi.

YOLCULUĞA ÇIKARKEN

Ölülerimizle çıkmalıyız yolculuğa
Böylece onlar da bizim gözlerimizle görürler dünyayı
Bir kez daha.

YUNUSLAR

1

Yunuslar bunlar diye bağırmışlardı.
Pek eski zamandı, Marmara'nın en
Sıcak, güneşsiz de, bir gününde.

Kaçış mıydı onlarınki! Kaçış sıyrılma özlemidir
benliğimizden diyordum kendi kendime,
kutsal aldatmacadır o,
yine de yalnızlığımızdır sürüklediğimiz.

Ayak değiştiriyordum bu kez de: Kaçış
(yadsınmaz kolayca) değişimdir diye düşünüyordum açığa
bakıp, sonsuz görünümün esinlediği.

Değişimse (açık seçik) çoğalmaydı.
Belirlemek istiyordum bir kavramı daha:
Çoğalma yitişimiz midir bizim? Bir başlangıç mı ya da?

2

O gün bir dostla beraberdik. Ada vapurunda,
güneşin (dünkü, önceki, daha önceki güneş)
biriktirdiği buğuya bakıyordu, karşı kıyıya.

Düşüncemi söyleyince ne olabilir dedi başka,
sonra ekledi: Doğanın da bir bildiği vardır bu konuda,
(her konuda), ah özdeşleşsek onunla.

Konuşa konuşa Haydarpaşa açıklarını bulduk,
mendireğin üstü beneklerle doluydu,
martılardı onlar da.

ŞİİRİN YOLU

Şiirin yolu tıkanıyor.
Selin getirdiği kütük
Tıkayan onu. Ya da tanyeri,
İnce bir sabah. Kimi kez de
Evliyaların uzun gölgeleri.

BİR YAZ GÜNÜNDE BÜYÜK BİR İHLAMUR AĞACININ ALTINDA KİTAP OKUYAN KADIN

Okuduğu kitabın
Harfleri güz.

GÜLLER VE GÖMÜTLÜKLER

Ne çok gül koklamıştı ölümler
Fağfur çanaklarda
Bir yakaya tutturulmuş
Ezik bir gülümseyişle uzatılırdı

Gül kokusundan geçilmeyen gömütler.

ÖLÜ OZAN

Kimi ışıklar
Uzaktan bakılmayı ister

O da öyle.

SÖZCÜK VE OZAN

1

Bir sözcikle büyülenmiş
yatıyor
o
bir aydınlığın
gölgelediği yerde.

2

Tek tek
nerden
toplamaş ki onları
gelip yerleşmişler
kâğıda

3

Sözcük
git diyordu ona
öteye git
çıkış
orda.

ŞAMDANLI GECE

Bir adam, çevirici Theodorus Gaza, yorumcu olduğu da söy-
lenir, bir bilgiyi, Aristoteles'i eteğinden tutmuş çekiyor
eski Avrupa'ya.
Bir konuğu tanıştırır gibi tanıştıracak onu çağına.

HATTAT YÂKUT EL-MUSTASİMİ

Bir gök oturtmuş lâmelifin karnına.

ŞİİR ÜSTÜNE NOTLAR

Genç bir ozana

1

İmge avlama
Gelirse kapıyı aç

Düşüncenin içsel sesidir imge.

2

Ses
Sesteki tını
Bak işte o, çok önemli:
A'dan sonra U, U'dan sonra A.

3

Uyum
İniş çıkışı sesin
Uyumu yineleme
Başka grafikler.

4

Gerçekse dize düzenler solunumu.

5

Çok konuşma
Suskunluğa yakın dur.

6

Şiir yazarken
Eski ozanları düşün
Eski, belki de
Çok eski.

7

Bir İlkçağ ozanı şiirini okusun istemez misin?

8

Göge benzemeyi dene
Gök gibi doğal
Gök gibi şaşırtıcı.

9

Ne duygu üret
Ne çağrışım
O okurun işi.

10

Dengeli ol,
Öyle ki, cambaz sakar kalsın yanında.

11

Kıvılcım külün altında
Külünü karıştırmayı unutma.

12

Çağına uy,
Zaman dışıymışsın gibi davran,
Bunda çelişki yok.

13

Bir avucun matematik
Bir avucun büyü,
Bunda da çelişki yok.
Sonra düşün, olsa da ne çıkar:
Çelişkidir şiir.

14

Matematiğin rastlantısı da diyebilirsin ona.

15

Geceyle gündüze denk
Karşıtlığında
Bütünü tümleyen.

16

Demosthenes gibi yap
Ağzında çakıl taşı denize karşı konuşurdu o
Senin de dizeler olsun ağzında
Onlarla otur kalk
Onlarla uyu
Onlarla uyan.

17

Sözcük,
Sözcükten şaşma.

18

İnsanlığın yükünü taşımıyorsan,
Kendinden söz etme.

19

Şiir, tarihinden bu yana pek de değişmedi
İnsan yüzleri gibi tıpkı
O denli benzer
O denli başka.

20

Çaban özgünlüğe yönelik olmasın
Sıradan konuş
Unutma ki özgünlük mayanda ya var ya da yok
Çabayla ulaşılmak istenen özgünlük
Ozanı daha bir iter sıradanlığa

21

Küçük bir sesteki çığlık
Benzemez hiçbir çığlığa.

22

Masanın anlamı yok,
Kuşun anlamı yok,
Piramidin anlamı yok.

23

Unutulmayı iste
Yeniden anımsanırsan
Sonsuz yaşam ondan sonra.

24

Daha da var, bunlar ilk usuma düşenler.

ŞİİRDEN

Elele, zincirleme oluşur uyum. Bilinci, nesnellenmesinin ardından gelir. Nedim:

Eyvah o üç çifte kayık aldı karârım
Şarkı okuyup geçti bir âfet var içinde

demeseydi, Yahya Kemal sesini bulamayacaktı.
Örneğin:

Dün kahkahalar yükseliyorken evinizden
Bendim geçen ey sevgili sandalla denizden

beyiti şiirimizin dağarında yer almayacaktı. Daha da ötesi o ozanımız:

Elhan duyulmadıkça belâgat giran gelir
Lâf ü güzaftan mütehassıl kesel gibi

diyemeyecekti.

Sonra.

BATIK KENT KUŞLAR KÖPÜKLER

En eski çiniydi gök
Batık kent, bizden ayrı
Ve bulutlarca uzak.

Ne ağaç ne yaprağı
Ne de dal, konamayan
Ve hep uçan kuşları.

Tınısıdır duyulan
Köpüğü o gömütün
Yakamozlar koklanan.

Sen ey tükeniş! Tütün
Ve alkolle avuntu,
Yok neye baksan, bütün

Zaman şimdi anlatı.

GEMİ

Çocukluğum bir gemiydi,
Yanaşmaz hiç bir limana;
Bir rüzgâr ki döne döne,
Dinmeyen büyük göç müydü?
Uğrak gece ve kampana.

Nasıl başlamıştı, nerde,
Yaz boz tahtası, çiz ve sil,
Işığıyla donanmış il,
Kerterizler ara yerde,
Yörüngeni sapta, açıl!

Bekle, sallan ağır aksak,
Bulutı sıyrır geç, koyu,
Hep varılmayan bir kıyı,
Kaçanı ucundan tutsak,
Zaman sayılmayan sayı.

GEZİ

1

Çiğ sabahı uyandım
Mavi özlemle yandım

Sustum kıyı köşede
Mayalanmış ekşide

Bir yanım köpük atlar
Öbür yanım gelgitler

Koşular alacada
Bir güneş ki yücede

Işığıyla serpilmiş
Göze kaçan meneviş

Çatılar üstünden kent
Gülümsüyordu kement

Atmış göksel süvari
Hep bakan bana doğru

Yumaklanmış kördüğüm
Bir acundu gördüğüm

Ve bitimsiz bir Zaman.

GEZİ

2

Dedim, ne denli garip
Palamarını çözüp

Açılışı geminin,
Hep yakamozlar, engin,

Gözleriyle çocuksu
Kamaşmış bu sonsuz su,

Sıyrıl çerçeveden git,
Oylum, ışık piramit,

Sağanak görüntüler
Görünmeyen öteler,

Doğrultusunda yelken,
Omurgan ziftli, dayan

Kürek, ah yol uzasa,
Güneşler doğup batsa,

Kızgın gökler ensende
Yaksa seni, yine de

Esrik, çözemediğin
Giziyle Kuruluş'un!

ŞİİR ÜSTÜNE DÜŞÜNCE

Ve geceyle korkak cinler
Basınca tiz sesler evi
Hep o gizemli düğünler
O burgaçlar, sözcük avı.

Doğa nesi var nesi yok
Döker ortaya: Nesneler!
Lambanın serptiği çıplak
Işıktaki yeşil sinekler.

Yıkanmak arınık suda
Öğüdü eski ozanın
Yok et olağanı ya da
Çıkarmak çamurdan altın.

Ey anlak! Ölç ve biç, düşle
Kuracağın bu sarayı,
Sanrı eşittir görmekle,
Geometrilere ve sayı.

GÜZELLİK

Gördüm sizi bir bahçede hamakta
Güzelden de öte Güldeste'ydiniz
Bir damla gözyaşı beyaz zambakta
Siz orada aşkla mı söyleştiniz

Hangi zamanda yaşadınız hangi
Ya nerde! Belki de Eldorado'da
Anımsıyorum o ışıık hevengi
Bir figür müydünüz yoksa Seurat'da

Yine de! İlk rastlantıyı ah bilsem
Doğmadan önce mi nasıl bir düşte
Geriye mi dönsem daha mı gitsem

Görkeminizde tanrıça edası
Ve koştum arkanızdan dedim işte
Ola ki bu Platon'un idea'sı.

YAŞARKEN

Doyamadığım çocukluk,
Ağaçlar, sarı bahçeler,
Kaburgamda bir susuzluk
Gibi duyduğum geceler.

O günden bugüne koştum,
Ulu dağlar yanı, koyak,
Cinle periyle oynastım,
Ey ölçü! Ve sen ey uyak!

EVLER Kİ

O evler ki dehliz, küf
Kokan kafes, kanarya,
Boynu eğik güller! Ve
Tikten oyulmuş deve
Raftan bakar geceye,
Aynadır perçem, zülûf.

Çözümsüz karmaşıktâ
Uğramış çerçeveden
Güler en mahzun resim,
Duyamam seslendiğim
Yansımayı öteden!
Mumu titrer eşikte.

Koyusunda gölgenin
Yaşandı ve göçüldü
Bir koltukta hezaren.
Bir portreydi haziran
Ve ıhlamur, ne oldu?
Yok muydu? Vardı demin.

YAZLAR

1

Yalnızlığa dönük bu yaz.
Yazlar yalnızlığa dönük.

Hüzünlü meşenin konuk
Kuşu ötüyor, gökler tuz.

2

Gülkurusu akşamlardı
Onlar, bekleyişten uzun.

Dönüp giden kapımızın
Önünden, bir zaman ardı.

GÜZLER VE YAĞMURLAR

Camlarımızı döven yağmur
O ıslaklık, tahta taraba
Ev, üfördükçe tüten soba,
Sokağımızdan akan sağır

Akşamlara doğru bir dizi
Sıralanmış çocuk eşikte,
Bakışan bacalar ışıktı,
Sürüklenen karga leşleri.

Gece sırlısklam bir torba!

DÖNÜŞÜM

Göçüğüm,
Otların yavanında.

Bir siyah,
Gökyüzü tavanında.

Ey gece!
Döv beni havanında.

KONUŞU

Diyordum ki
Söyle, yaşamakta ne var?

Diyordu ki
Bak, bu bahçe ve bulutlar!

Diyordum ki
Bir sıkıntı hep, iç burkan?

Diyordu ki
Duy, Zaman'dır akaduran!

Diyordum ki
Ve son, son, son! Neyin sonu?

Diyordu ki
Ah, gel geç gölge oyunu!

SAAT

Hep uzaklaşır saat
Bir şeyden, bilsek, neden

Belki senden ve benden
Ya ondan ya da bundan

De ki bir başkasından
Elinden avucundan

Pek çok şeyden, her şeyden
Gider sanki öteden

Bir ses duymuşçasına!

GEÇMİŞ ZAMAN DUYGULANIMLARI

1

Şiirler vardır okunmaz
Bugün, oysa yaralamış
Nice kalbi! Bahçe ve kuş
Çılgılığı (ve eski), son yaz

Artıkları, bırakılmış
Kırık iskemle, kavanoz,
İçi boşalmış güller, az
Görülen silinti bir düş

Gibi anımsanır şimdi.

2

Kürek ve sandal sefası
Gök koyusu gece (mehtap)
Düşlediğimiz canfesi
Giyindi o ve güldü hep

Ve pek uzak durup baktı
(Tayf mı ne) her gün bir başka
Suyun yatağında aktı
Köy düştü bir deli aşka

Yalı boyu yine tekne
Yarı martı yarı bulut
Ve seslenebildiğine
Çalıp söyler bir gizli ut.

3

Çürüksu'da öğleyi
Bulduk, (ne garip rüya)
Sen ey gizemli eşya,
Sesleri ve gölgeyi

Geçtik, bu nasıl yol ki
Gövdeden arınmışık,
Artık özlemle baktık
O bilinmeyen, belki

Yok, o karşı kıyıya.

4

Akşamlar vardı silme hüzn
Gölgeler lambaları yakar
Kapanan kepengi gündüzün
Sokağımız erguvan kokar

Çekilir odalara kızlar
Yataklara düşerler تنها
Yalnızlık orada kol gezer
Bir mermi sürülür silaha

Masaldır gece (ah) o masal
Bahçede kirazlar ve dutlar
Üstümüzden geçerler usul
El fenerleriyle bulutlar.

SİZE GELİRKEN

Eşyadan koptum uzağa
Güzle el ele yürüdüm
Hazin şenliktin ey doğa
Hep ezik güneşler dördüm

Harap bahçelerden geçtim
Ölmek için yanınızda
Savruldum öteye, hiçtim
Sonu buldum kapınızda.

ÖLMEKSE

Ölmekse, ölüyü bıraktık
En güzel geceye! Ve dışarda
O koyu maviyle beslenmiş tok
Gökyüzü! Işıl ışıl yıldızla!

Uyu koyun koyuna Sonsuz'la!

HEP AĞAÇLARA

Hep ağaçlara bakarım, ağaçlarla
Yaşadığım o Zaman, çocukluğumdur
Onlar, o bahçe, hiç unutamadığım
Bir sarı yol, otlar, bir yıkık kapıdır,

Gökle çerçevesi o günler, bulutlar,
Bir özlem dinmeyen, neye, bilmediğim
Ve bir masalsi gece, tek göz haydutlar
Varmış dağ başlarında! Ve uyandığım

Bahçe, sabahla, yine saydam ve güzel.

YALNIZ

Kireç badanalı dört
Duvarın arasında
Uzanmış yatıyor ört
Üstüne örtü sen de.

Cinler dönerek kırdı
Kutsayacak bu yası
Dizilmişler ard arda
Bakaduran eşyası

SÖYLEN VE ZAMAN

1

Yaklaş! Duvar dibine çön, aç
Güllerini yasa gömük bir
Dul tanrıçanın bahçesine!

Fiyonglar çıkart topraktan, hiç
Görmediğimiz (orda) safir
Kuşlar kondurt penceresine!

2

Sarkınca öteye doğru uç
Uca günler ki seslerdir
Burkul içine, sor, Zaman ne!

Çalkaşı! Hep o sallantılı kaç
Bin yıldan (bak da kork) beridir
Durup dinlenmemecesine!

GECE

Birbiri ardından kızardı bulutlar
Orada bir aydınlık ki döndü tunca
Şaşırdın birden elin düştü elimden
Yangına baktın gözün kaydı usulca
Güneş ki kopar düşer göksel dalından
Delişmen koştu atlar filler mamutlar

Masalsı kervanıyla iniyor gece.

AYNA

Zamanla örümceğin çerçevelediği ağ
Nice yüz girmiş bu aynaya ölü ya da sağ.

ÇOCUK

Her akşamki yolculuk
Aynasında asfaltın
Yürüyor o yağmurda
Başı ayla taçlanmış
Bulutsu giden çocuk.

SANRI

Gümüřü parılıyor bahçede,
Ay diyorlardı, yeni doğmuş ay.
Diri bir köpeğın iskeleti
Durmuş göğē bakıyor bahçede.
Oysa ne ay var, ne gök, ne köpek
Ne de bahçe! Usun salgısıydı
Bunlar! Bir duvar vardı karşıda,
Çıplak bir duvar sadece, saat
Yoktu, saatin sarkacı da, hep
Sesini duyuyordu.

SOKAĞA ÇIK

Kalk sokağā çık diyor şeytan,
Bir ağacın dibine tüne
Cıgaranı yak, yıldızları
Say, ayışığında damların
Üstünden, bacaların, uçan
Duman rengi bulutları gör,
Otları okşa, ayazında
Gecenin, ürperen otları.

YAŞAMAK

Göğü em, yükselen güneşi
Gör yaprağında kitabın. Bu
Dünya değişmedi, kaç bin yıl
Önce de böyleydi. Mavilik
Hep çığdı, göz alıyordu. Sar
Sarmalan onunla! Gevşe! (Ve
Bil ki Arkhimedes de öyle
Davranmıştı en şaşırtıcı
Usa sığmaz bulgularında.)
Yaşamak çok sade ve kolay.

AĞACI DEĞİŞTİRMEK

Bu ağacı değiştir, yaprağını
Azalt, çoğalt ya da! Dallarını tek
Tek elden geçir, bakışıklık sağla
Onlara ya da en hoyrat karmaşa!
(Senin bileceğin iş o.) Ya kuşlar?
Ötsün mü? Sussunlar mı? (O da senin
Bileceğin iş.) Bir gaz lambasının
Fitolini ayarlar gibi ince
Duyarlıkla ayarla ışığını!
Hep mi o ışık? Değişmeyecek mi?
Açık ve koyu? Ne denli? Anımsa:
Ağacın sesi vardır duyumsatır
Kendini, onu da göz önünde tut,
Çok önemli! Devinimi de duy! Bin
Hızın aritmetiği o gövdede!
Sorun bunlar, daha da niceleri
Çıkacak karşına: İzdüşümleri?
Yansımalar? Gölgesi? Bitmedi ki!
Bir de ad koy ona! Ne mi? (Yine de
Senin bileceğin iş o da.)

BİR ZAMANDAN NOTLAR

1

Eskimolar, yaratılar
La dolduran gecemizi
Çocukluk! Tutup savuran
Yakamızdan bizi kutup
Yıldızı, akşamları bom
Boş evlerine!

Saattir ki

Çalar, duymayız, bulanık
Yağmurlar yağardı ve zamk
Kokusuyla bayılmış o
Kadınlar...

2

Kar yağardı, ne çok kar, durur
Sonra, ay odamıza bakar
Boyardı bizi maviye! Ses
Gelirdi: Uzakta, bir eski
Şilep yuvarlak dünyamızdan
Baş aşağı düşer, girerdi
Geceye! Gemiciler, onlar,
Görmezler öteyi, su, sonsuz,
Sudur akan küreklerinden,
Yelkenle tanılar rüzgârı.

Çocuk görür görünmeyi.

3

Denize koşut yürüyordu,
Ak giysili bir kadındı, geç
Saatlerde görünür bir dal
Tutardı elinde, kokusu
Bize doğru uzar, biz ki hep
Geride, bahçelerin duvar
Diplerine tünemiş, bakar
Dururduk uzak gemilere,
Sonu yok yere, oralara,
Bilmedik hiç aradığımız
Neydi? Koşsak da bulsak! Hangi
Bulutun altında...

Ya o nerde şimdi!

4

Geceydi, ağıyordu! Ne ki gece:
Hırçın su kaynağı, doyumsuzluğun
At koşturduğı yer, sıyrık kabuğı
Düşlemin (Ey yaşamın ters yüz olmuş
Biçimi!), hep bir çağrıya benziyor.

YAZARAK

1

Ah, hindiba, yalnız ve küçük
Gözlerin senin.

2

Yağmurlu ev, güz, odaların
Orta yerleri.

HER GÜN

Sabah güzel bir güne yöneliyordu
Bahçeye çıktım, ev yoktu gelip kondu
Oraya, uzadı ağaç da (gececi
Yüzlüydü daha) belirlendi yanında,
Havuz, balıklar, ince, uzun bir yere
Gider gibi hep (nereye gider gibi!)
Kıvrılan taş döşeli yolu kapının,
Hepsi, eski servi, bir top bulut, çipil
Bakışıyla güneş, köpek, otlar, bir el
Arabası, oradaydı, yerlerini
Aldılar görüntüde. Yitiş başlıyor,
Koşuyorduk, yine, soluk soluğaydık
Sona doğru.

BİR DAHA YAZARAK

1

Ona bakıp bağıyoruz:
Ey saydam dünya!

2

Ne güzel ev, ne güzel ağaç,
Öğleler, tütün.

3

Güzel sonsuzla eş anlamlı,
Kuşkunuz mu var!

HER ŞEY

1

Yaşanmış bir gündü, başka
Günler gibi o da eski
Bir gündü. Şimdi yok! Yoksa
O, hiçbirini yok onların!
Boş! Boş! Her şey...

2

Diyorum: Gerçek yaşamak
Geçmiş günü yaşamaktır,
Şimdi Őu yaşadığımız
Hızdır, uğultu sadece,
Ne görülür ne tutulur,
Geçmiş de yoksa kalan ne?

3

Günler ki sabahlardır
Ya da öğle, kimi kez de
İkindiler ve akşamlar,
Tümü bunların, Zaman'lar
Kaygan bir düzlemde doğup
Yiterler.

SİMGELER

Bu bulut neyi simgeliyor, çocuk?
Yalnızlığı.

Bu ağaç neyi simgeliyor, çocuk?
Yalnızlığı.

Bu ev de neyi simgeliyor, çocuk?
Yalnızlığı.

Ya yalnızlık?
Buluta, ağaca, eve benziyor.

ŞİİR YAZIYOR

Oturmuş, şiir yazıyor.
Ne ki şiir? Nesnelerin
Karmaşasını dizgeye
Oturtmak gibi bir şey, hep
Ardında onun. İstiyor:
Artısız, eksisiz, dışa
Dönük, çok da sağlam, tek (de)
Bir yapı çıksın ortaya.

ŞİİR BİR ÇINGIRAKTIR

Şiir bir çingıraktır, diyor.
Ne türlü cayırtı koparsa
Kopsun ya da susmuşluğun en
Koyusunda çalıp durur hep
Avucumda.

BİR ŞİİR ÖNCESİNDE YAZ BOZ TAHTASI

1

Bozulan eğriler daha çok, en çok.

2

Ey ayrıntı!

3

Nesneler: Doğa her şeyi olduğu gibi yok etmek ister,
nesneyi de. Nesne, yeniler kendini...

4

Eski günlerden gelmişler bir başka vakte büyümüşler!

5

Bir yenedünya sundurmadan sarkardı, hiç şaşmaz, her sabah.

6

İri bir martı (uçuşan) gökte.

YAZ GECESİ BALKONDA OTURANLAR

Dün gece ağustosböceği
Öttü. İlk ağustosböceği
Öttü. Hiç de ummadığımız
Bir yasa бүрүндү ev. Baka
Kaldık, ne ses ne soluk. Neydi
Birdenbire bizi үrperten
Ağzı dili yok koyan orda
Bilemedik.

YERYÜZÜ

Yeryüzü eskiydi, çok eski,
Eskiliğiyle güzeldi o.

AKSAL, SABAHATTİN KUDRET (İstanbul, 25 Nisan 1920 - İstanbul, 19 Nisan 1993) Şair, öykücü, denemeci, oyun yazarı.

Asıl adı Sabahattin Aksal. Harbiye Nezareti'nde kalem amiri Sadettin Bey ile Asiye Hanım'ın oğlu. İlkokulu Beşiktaş'ta 38. Akaretler İlkokulu'nda okudu; ortaöğrenimini İstanbul Işık Lisesi'nde tamamladı. 1937'de girdiği İÜ Hukuk Fakültesi'ndeki öğrenimini tamamlamadı; 1938 sonunda İÜEF Felsefe Bölümü'ne geçti. Fakültenin son sınıfındayken öğretmenliğe başladı; Üsküdar Sultantepe Ortaokulu'nda Türkçe öğretmeni olarak görev yaptı. Fakülteyi bitirdikten (1943) sonra 1948'e kadar felsefe grubu öğretmeni olarak çalıştı; İstiklal, Işık, Boğaziçi gibi özel liselerde felsefe dersleri verdi. 1940'ta İstanbul'da iki sayı yayımlanan *Sokak* adlı bir dergi çıkardı. 1948-49 yıllarında Ankara'da nakliye subayı olarak askerlik görevini yerine getirdi. Askerlik sonrası Çalışma Bakanlığı'nda iş müfettişi (1949-51), İstanbul Belediyesi Teftiş Heyeti'nde müfettiş (1951-59) olarak görev yaptı. 1959'da İstanbul Belediye Konservatuarı müdürlüğüne, 1962'de Şehir Operası sanat yönetmenliğine getirildi. Daha sonra İstanbul Belediyesi yazı işleri müdürü olarak çalıştı (1963-68). Altı ay kadar da Belediye sanat müşavirliği görevinde bulundu. 1970'te Teftiş Heyeti müdürlüğü görevine atandı. İstanbul Belediye Konservatuarı Tiyatro Bölümü'nde estetik ve psikoloji dersleri verdi. 1978'de kendi isteğiyle emekliye ayrıldı. Emeklilik sonrası ders vermeyi sürdürdü. 1980-81 yıllarında Güzel Sanatlar Akademisi'nde estetik dersleri verdi. Yaklaşık bir yıl hastanelerde tedavi gördükten sonra Fenerbahçe'deki evinde öldü; Karacaahmet Mezarlığı'nda toprağa verildi.

İlk şiiri ("Biri Var ki") 15 Ağustos 1938'de *Varlık*'ta, ilk öyküsü 1940'ta *Küllük* dergisinde çıktı. *Varlık*, *İnsan*, *Oluş*, *Yeni İnsanlık*, *Hamle*, *Sokak*, *Yaprak*, *Servet-i Fünun*, *Vatan* gazetesi sanat eki, *Yeditepe*, *Papirüs*, *Küllük*, *Yenilik*, *Yeni Dergi*, *Yusufoçuk*, *Adam Sanat*, *Milliyet Sanat*, *Türk Dili*, *Yazın*, *Yeni Düşün*, *Gösteri*, *Gergedan* ve *Argos* yaşamı boyunca en sık görüldüğü yayın organları oldu. Bir süre *Hakikat* ve *Vakit* gazetelerinde fıkra (1941-45), *Varlık*'ta tiyatro eleştirileri (1954) yazdı. B. Necatigil'e göre, önceleri Garip şairleri etkisinde, yaşamının tadını çıkarmaya bakan avarelik şiirleri yazmış; hayatın gündelik akışında bireysel sevinç ve mutlulukları dile getirmiştir. 1960'lardan sonra şiirinin ağırlık noktasını kişinin evrendeki yerini, değerini aramak oluşturmuş, felsefi düşünceye kaymıştır. Orhan Veli, Cahit Sıtkı ve Ziya Osman Saba gibi şairlerden ve hece şiirinin kimi öğelerinden etkilenerek gizem dolu, derinlikli ve sağlam bir şiir yapısı kurdu. Gerek sözcük seçimindeki titizlik ve ustalık, gerekse çevre-doğa-zaman-insan ilişkisini başarıyla ortaya koymuş şiirinin en belirgin özellikleridir. Hatta öykü ve oyunlarında da şiirin ölçülerinden hareketle dil ve anlatım biçimine ağırlık verdiği söylenebilir. Aksal öyküler anlatır, ama asla şiirin dışına çıkmaz; öykü duygusu sonradan yalnızca bir imge olarak oluşur. Güçlü bir dize işçiliği ve imge yapısı vardır. İkinci önemli özelliği ise kısa şiir yazmanın hiç de kolay bir iş olmadığını göstermesidir. Aksal, kısa yazmanın güçlüğüne de, ucuzluğuna da yenmiş gözükmektedir.

Özellikle 1952-57 yılları arasında yazdığı öyküleri çoğunlukla çocukluk, gençlik yıllarının anıları ile doludur. Başlı boş gençlik günlerinin kişileri ve bazı olaylarla

kurgulanması yoluyla oluşturulduğu belirtilen ve yaşama sevinci üzerine kurulu bu öykülere göre, yaşam aynı minval üzere akıp gitmektedir. Aksal'ın "Her Gün Bir Dostluk" adlı öyküsünde dediği gibi, yaşam "geçmiş gitmiş bunca gün" gibidir. Bu nedenle gününü yaşamak, her anın tadını çıkarmak gerekir. *Gazoz Ağacı*'ndaki öykülerinde bazı olaylar karşısındaki durumları, tutumları ortaya koyar; kişileri siliktir, doğa görüntüleri kısa ve belli belirsizdir. V. Günyol'a göre, "Aksal'ın konusuz öyküleri, bir iskele meydanında ya da herhangi bir yerde, anıların dünyasına kayıp gidişinin, yıllarca önce yaşadığı bir anı yeni baştan yaşayışının hikâyeleridir. Konulara gelince, onlar da, seyredip kafasında romanlarını kurduğu insanların bizlere okuttuğu öyküler olsa gerek." *Yaralı Hayvan* adlı ikinci öykü kitabındaki bazı öyküleri *Gazoz Ağacı*'ndakilere yakınlık göstermektedir. İstanbul ortamındaki aile yaşantısının anlatıldığı bu kitaptaki öykülerde olaylara daha geniş bir yer verildiği, kişilerin fiziksel görünümlerinin ve çevre betimlemelerinin önemsendiği söylenebilir. Kişiler yaşadıkları ortamla, ama çoğunlukla düşsel birkaç yaşantı içinde sunulur; olaylar da bu ortamda gelişir. Bu kitabında yer alan ve daha sonra bir de ödül kazanan "Vav'lar" adlı uzun öyküsü her yönden başarılı bir öykü olarak değerlendirilmiştir. S. Gümüş, Aksal'ın özellikle ilk öykülerinde Sait Faik ve M. Ş. Esendal'ın açtığı yolda gittiğini belirtmekle birlikte "Kısa öykünün özelliklerini ustaca gerçekleştirmesi sonunda tamamıyla kendine özgü bir yazar olarak öykücülüğümüzde yer etmiştir" görüşünü dile getirir. Öykülerinde sıradan insanları, günlük sorunları hiç de ayrımda değilmiş gibi yaşayan bireyleri, onlarla kendini özdeşleştirmekten kaçınarak, giderek onlarla kendi arasına bir uzaklık koyarak anlatır. Daha çok iç dünyalarda oluşan bir öykünün ardında olan bir yazardır. Aksal'ın öykülerinin Sait Faik'le olan ilk bakıştaki benzerliğine dikkat çeken İ. Enginün ise, en önemli farkın, Sait Faik'in öykülerindeki kişilerin avareliklerinde mutlu olduklarını, yazarın bu anlık mutluluklarında yakaladığı insanları okuyucu ile kaynaştırdığını, oysa Aksal'ın öykü kişilerinin mutsuz, üstelik mutsuzluklarının farkında olduklarını belirtir.

Tiyatro yapıtlarında ise ilk oyunlarından başlayarak soyuta doğru gider. Türk tiyatro edebiyatında özel bir yeri olan *Kahvede Şenlik Var* adlı oyunu geleneksel ve klasik yapıtlardan nasıl yararlanması gerektiğini de gösteren başarılı bir uygulamadır. Bu oyunuyla absürd tiyatronun yerli kaynaklardan da yararlanılarak nasıl gerçekleştirilebileceğini göstermiştir. Amacını klasik tiyatroya hizmet olarak açıklayan ve şiirle oyunu birbirine en yakın türler olarak gören Aksal, izlediği yolu "kişileri büyük boyutlarla genel ve soyut olarak vermek, onun kapsamını genişletip yaşam gücünü artırmak ve şiir dili kullanmak" biçiminde ifade eder. Özellikle *Kıral Üşümesi* ve sonraki yapıtlarında bu anlayış kendisini daha fazla hissettirir.

1947'de yazdığı ilk oyunu "Evin Üstündeki Bulut" 1948'de İstanbul Şehir Tiyatroları'nda sahnelenmesinden sonra, oyunları ve öyküleri radyo ve televizyona uyarlanan Aksal'ın *Kahvede Şenlik Var*, *Şakacı*, *Tersine Dönen Şemsiye* gibi oyunları Ankara Devlet Tiyatrosu'nda sahnelendi. Şiir, öykü ve oyunlarında açık, aydınlık, anlaşılır olma çabasını elden bırakmadan yalnızlık, yaşam, ölüm gibi felsefi temaları incelikli ve yalın bir dille işleyen Aksal, Cumhuriyet dönemi şiiri ve tiyatrosunun önde gelen isimleri arasında yer almıştır.

Ödül: *Gazoz Ağacı* ile 1955 Sait Faik Hikâye Armağanı; *Yaralı Hayvan* ile 1957 TDK Sanat Armağanı; *Kahvede Şenlik Var* ile 1965-1966 Ankara Sanat Sevenler Derneği Yılın En İyi Oyunu Ödülü ve 1980 Avni Dilligil Tiyatro Ödülü; *Şiirler* ile 1980 Yeditepe Şiir Armağanı; "Vav'lar" öyküsü ile 1985 Enka Bilim ve Sanat Ödülü; *Önemli Adam* ile 1987-1988 Avni Dilligil Tiyatro Ödülü; *Buluşma* ile 1990 Sedat Simavi Vakfı Edebiyat Ödülü; Türk tiyatrosuna katkıları nedeniyle 1990 Kültür Bakanlığı Tiyatro Onur Ödülü; 1992 Edebiyatçılar Derneği Onur Ödülü.

Yapıtları: Şiir: *Şarkılı Kahve*, İst.: ABC Kitabevi, 1944; *Gün Işığı*, İst.: Varlık, 1953; *Duru Gök*, İst.: Varlık, 1953; *Bir Sabah Uyanmak*, (daha önceki iki şiir kitabından seçmelerle, yeni şiirleri) İst.: Varlık, 1962; *Elinle*, İst.: Yeditepe, 1962; *Eşik*, İst.: Bilgi, 1970; *Çizgi*, İst.: Doyuran Mtb., 1976; *Şiirler*, (toplu şiirleri) Ank.: Türkiye İş Bankası, 1979; *Zamanlar*, İst.: Karacan, 1982; *Bir Zaman Düşü*, İst.: Cem, 1984; *Şiirler*, (toplu şiirleri) İst.: Cem, 1988; *Buluşma*, İst.: Cem, 1990; *Batık Kent*, (son şiirleri) İst.: YKY, 1993; *Şiirler 1938-1993*, (eklerle bütün şiirleri) İst.: YKY, 1995.

Öykü: *Gazoz Ağacı*, İst.: Varlık, 1954; *Yaralı Hayvan*, İst.: Varlık, 1956; *Gazoz Ağacı*, *Yaralı Hayvan ve Yeni Öyküleri*, İst.: Cem, 1983; *Öyküler: Gazoz Ağacı, Yaralı Hayvan ve Ötesi*, İst.: YKY, 1994.

Oyun: *Şakacı*, İst.: Varlık, 1952; *Bir Odada Üç Ayna*, İst.: Yenilik, 1956; *Tersine Dönen Şemsiye*, İst.: Yenilik, 1958; *Kahvede Şenlik Var*, İst.: Varlık, 1966; *Kıral Üşümesi*, İst.: Varlık, 1970; *Bay Hiç-Sonsuzluk Kitabevi*, (iki oyun) Ank.: Devlet Tiyatroları, 1981; *Önemli Adam*, Ank.: Devlet Tiyatrosu, 1983; *Oyunlar: Evin Üstündeki Bulut'tan Önemli Adam'a*, İst.: YKY, 1998.

Deneme: *Geçmişle Gelecek*, İst.: Çağdaş, 1978; *Denemeler, Konuşmalar: Geçmişle Gelecek ve Başka Yazılar*, İst.: YKY, 1998.

Çeviri: *Ağızda Bir Sevi* (P. Eluard), İst.: De, 1964; *Çeviri Şiirleri* (C. Baudelaire, P. Eluard), İst.: Cem, 1991.

Kaynaklar: BF (25 Haziran 1999; eşi Münire Aksal'dan); Necatigil, *İsimler*, 31; M. Baydar, *Edebiyatçılarımız Ne Diyorlar*, İst., 1960, s. 22; Alangu, *Hikâye ve Roman*, II, 419; O. Akbal, *Şair Dostlarım*, İst., 1964, s. 63-68; V. Günyol, *Dile Gelseler*, İst., 1966, s. 213; Karaalioğlu, 37; Kurdakul, *Sözlük*, 49; M. Kutlu, "Aksal, Sabahattin Kudret", *TDEA*, I, 95; Özkırımlı, *TEA*, I, 79-80; D. Hızlan, "Şiirde Ezgisel Bir Aydınlık Ararım" (söyleşi), *Gösteri*, S. 6 (Mayıs 1982); M. Uyguner, "Yok Olan, Batan Bir Kent", *Cumhuriyet Kitap*, 30 Aralık 1993; İ. Enginün, "Sabahattin Kudret Aksal'ın Tiyatro Eserleri", *Türk Kültürü Araştırmaları*, S. XXXII/1-2 (1994), s. 125-142; S. Gümüş, "Sabahattin Kudret Aksal'ın Suskusundan Gelen Gücü", *kitap-lık*, S. 33 (Yaz 1998), s. 243-244; M. Celâl, "Şiir Okuma Notları", *Varlık*, S. 1062 (Mart 1996); M. Uyguner, "Sabahattin Kudret Aksal'ın Öykücülüğü", *Varlık*, S. 1088 (Mayıs 1998); Ö. Leakesiz, *Türk Edebiyatında Öykü*, c. II, İst., 1998, s. 481-500; İ. Enginün, "Sabahattin Kudret Aksal'ın Hikâyeleri", *Türk Dili*, S. 575 (Kasım 1999); C. Süreya, *Toplu Yazılar*, c. I, İst., 2000, s. 237-238; M. Uyguner, *Sabahattin Kudret Aksal: Yaşamı, Sanatı, Yapıtlarından Seçmeler*, İst., 2000.

Tanzimattan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi, YKY

*Şiirlerin Yer Aldığı Kitaplar**

Şarkılı Kahve (1. basım: 1944, ABC Kitabevi)

Biri Var ki • 27 • Baca • 39 • Park • 39 • Şarkılı Kahve • 41 • Gemi Direkleri • 43 • Ne Tuhaf • 43

Gün Işığt (1. basım: 1953, Varlık)

Giden • 64 • Aile • 66 • 1939 Yazı • 77

Duru Gök (1. basım: 1958, Varlık)

Okul Dışı • 103 • Deniz Kokusu • 115 • Tomurcuk • 118

Elinle (1. basım: 1962, Yeditepe)

Elinle • 121 • Öykü • 122 • Çekirdek • 130 • Durmadan • 133

Eşik (1. basım: 1970, Bilgi)

Eşik • 141 • Kervan • 148 • Ayna • 156 • Mavimsi Zaman • 162 • Şiir • 172 • Bu Sağanakta • 174 • Yedikçe • 181 • Ölü • 185 • Çaba • 186 • Uykusuzluk • 186 • Pencereimde • 186 • Kapıdan Çıkar Çıkmaz • 187 • Tutsak • 188

Bir Maviyi Bulmak (1. basım: 1979, İş Kültür, Şiirler içinde)

Ağaç Deniz Köpek • 197 • Aşama • 197 • Geceyi Yemek • 198 • Bir Ölünün Odası • 198 • Çayır • 199

* Bütün şiirler Arif Yılmaz'ın hazırladığı eleştirel basım *Şiirler (1938-1993)*'in genişletilmiş 2. baskısından alınmıştır (YKY, 2008)

Çizgi (1. basım: 1976, Cem)

Çizgi • 205 • Sürücüler • 206 • Şiir • 208 • Tekdüze • 216 • Ağaç Gibi • 217 • Sisypheos • 229 • Yitik Zaman • 239 • Güz Akşamında Erkek • 256 • Güz Akşamında Kadın • 256 • Güz Akşamında Çocuk • 256 • Der ki Size • 266 • İkimiz • 269 • Yeşeren Otlar • 279 • Yazlar • 279 • Kahvede Satıcı Çocuk • 279 • Değişmez Biçimi • 281

Sürek (1. basım: 1979, İş Kültür, Şiirler içinde)

Sürek • 287 • Ronsard'dan Esinlenme • 288 • Ey Doğa • 289 • Komşu • 295 • Uykusuzluk • 298 • Yol Boyunca Satıcı Çocuk • 308 • Hasta • 310

Zamanlar (1. basım: 1982, Karacan)

Zamanlar • 319 • Geceye Dek • 343 • Geç Saatte • 344 • Çocuk • 349 • Yeni Baştan • 357 • Ölü • 358 • Konuk • 358 • Sabah • 358 • Çocuk • 359 • Yıldızlar • 359 • Sandık • 359 • Yaz Sonuna Doğru Akşamlar • 360 • Çoban • 360 • Kediler • 361 • Bulutlar • 361 • Şiir Kitapları • 362 • Simge • 362 • Sofra • 362 • Yokluk • 363 • Uzak • 363

Bir Zaman Düşü (1. basım: 1984, Cem)

Yalnızlık Bir Döşekse • 372 • Uykumda • 373 • Bir Hayvanın Yalnızlığı • 374 • Ölü • 374 • Görünüm • 375 • Ovada • 376 • Ağaçları Giydirmek • 379 • Bir Eskiciyle • 380 • Kızlar • 399 • Geceyle Gündüz • 409 • Gökler • 412 • Ben miydim O • 421 • Yaz • 425 • Fesleğenler • 426 • Dinozor • 428 • Çavalyeler • 429 • Bir Düş • 430

Buluşma (1. basım: 1990, Cem)

Buluşma • 433 • Gök • 436 • Bir Gecedan • 439 • Uzanış • 442 • Sözcükler • 444 • Bir İmdir Şiir • 446 • Bu Sabah • 446 • Kitap • 458 • Göz • 458 • Ses • 458 • Gitmek • 458 • Nesne • 459 • Haritalar • 459 • Yalnızlık • 459 • Yaşam • 459 • Bir Ölüyü Anımsamak • 467 • Yaz ve Çocuk • 469 • Bir Karanfil Koyuyor Masaya • 472 • Çobanlar • 476 • Bakmak • 484 • Yüzükoyun • 490 • Sabahlardı • 491 • Yolculuğa Çıkarken • 492 • Yunuslar • 494 • Şiirin Yolu • 495 • Bir Yaz Gününde Büyük Bir İhlamur Ağacının Altında Kitap Okuyan Kadın • 495 • Gül-

ler ve G6m6tl6kler • 496 • 6l6 Ozan • 499 • S6zc6k ve Ozan • 501 •
Ŗamdanlı Gece • 505 • Hattat Yâkut el-Mustasımi • 506 • Ŗiir 6st6ne
Notlar • 509 • Ŗiirden • 515

Batık Kent (1. basım: 1993 [6s.], YKY)

Batık Kent KuŖlar K6p6kler • 519 • Gemi • 521 • Gezi 1 • 523 • Gezi 2
• 524 • Ŗiir 6st6ne D6Ŗ6nce • 525 • G6zellik • 526 • YaŖarken • 526 •
Evler ki • 527 • Yazlar • 531 • G6zler ve Yağmurlar • 538 • D6n6Ŗ6m •
538 • KonuŖu • 540 • Saat • 541 • GeçmiŖ Zaman Duygulanımları • 542
• Size Gelirken • 544 • 6lmekse • 546 • Hep Ağaçlara • 546 • Yalnız •
549 • S6ylen ve Zaman • 550 • Gece • 553 • Ayna • 553 • Çocuk • 556
• Sanrı • 560 • Sokağa Çık • 561 • YaŖamak • 562 • Ağaı DeğiŖtirmek
• 563 • Bir Zamandan Notlar • 565 • Yazarak • 568 • Her G6n • 569 •
Bir Daha Yazarak • 570 • Her Ŗey • 574 • Simgeler • 575 • Ŗiir Yazıyor
• 580 • Ŗiir Bir Çıngıraktır • 580 • Bir Ŗiir 6ncesinde Yaz Boz Tahtası •
581 • Yaz Gecesi Balkonda Oturanlar • 585

Kitaplara GirmemiŖ Ŗiirler (1. basım: 1995, YKY, *Ŗiirler* (1938-
1993) içinde)

Yery6z6 • 696

